

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ**

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК»
Директор інституту (декан факультету)
_____ Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (прізвище та ініціали)

«___» _____ 2025 р.

«До захисту допущено»
В.о. завідувача кафедри
_____ Ольга МИХАЙЛЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

«___» _____ 2025 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва спеціальності)
освітньої програми Облік і аудит
на тему: «Облік та аналіз довгострокових зобов'язань підприємства»

Виконав здобувач КЛЬОЦ Вікторія Андріївна
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Керівник Ольга МИХАЙЛЕНКО
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Рецензент _____
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Я як здобувач Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надав і не одержував недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач _____
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Київ – 2025 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ
Кафедра обліку і аудиту
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. Завідувача кафедри обліку і аудиту

О.В Михайленко

«15» січня 2025 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Вікторія КЛЬОЦ

1. Тема роботи: «Облік та аналіз довгострокових зобов'язань підприємства»

Керівник роботи к.е.н., доц., Ольга МИХАЙЛЕНКО

затверджено наказом по Університету від «01» листопада 2024 року №928-КС

2. Строк подання роботи здобувачем: 02 червня 2025 року

3. Вихідні дані до роботи: ПКУ, Закони України, П(С)БО, МСФЗ, первинні документи, реєстри бухобліку ТДВ «Яготинський маслозавод», фінансова та статистична звітність ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 роки

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити): економічна сутність довгострокових зобов'язань: нормативно-правове регулювання з обліку, аналізу і аудиту довгострокових зобов'язань; особливості бухгалтерського обліку довгострокових зобов'язань і відображення довгострокових зобов'язань у фінансовій звітності; організаційно-економічну характеристику та організацію бухгалтерського обліку на ТДВ «Яготинський маслозавод»; аналіз виробничо-господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр; теоретичні основи та практичний аналіз довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр; основні завдання і методи аудиту довгострокових зобов'язань; методичний аспект проведення аудиту довгострокових зобов'язань; шляхи удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів з обліку довгострокових зобов'язань.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): сутність зобов'язань в бухгалтерському обліку; процес визнання зобов'язань підприємства відповідно до НП(С)БО 11 «Зобов'язання»; типова класифікація зобов'язань підприємства відповідно до вимог НП(С)БО 11; класифікація зобов'язань підприємства за різними ознаками; характеристика довгострокових зобов'язань згідно з НП(С)БО 11 «Зобов'язання»: основні законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють облік, аналіз і аудит довгострокових зобов'язань; порівняльні критерії

обліку, аналізу і аудиту довгострокових зобов'язань відповідно до національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку; характеристика рахунків, субрахунків та сфер застосування Класу 5 «Довгострокові зобов'язання»; складові рахунку 50 «Довгострокові позики»; кореспонденція рахунку 50 «Довгострокові зобов'язання»; складові рахунку 51 «Довгострокові векселі видані»; кореспонденція рахунку 51 «Довгострокові векселі видані»; складові рахунку 52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями»; кореспонденція рахунку 52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями»; кореспонденція рахунку 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди»; кореспонденція рахунку 54 «Відстрочені податкові зобов'язання»; кореспонденція рахунку 55 «Інші довгострокові зобов'язання»; структура II розділу пасиву Балансу «Довгострокові зобов'язання і забезпечення»; склад підприємств, що входять до АТ «Молочний Альянс»; загальна інформація про ТДВ «Яготинський маслозавод»; організаційна структура ТДВ «Яготинський маслозавод»; організаційна структура бухгалтерської служби ТДВ «Яготинський маслозавод»; показники ефективності використання виробничих ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр.; аналіз структури та динаміки активів, а також джерел їх фінансування у діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр.; склад та структура операційних витрат ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр.; оцінка ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр.; оцінка ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр.; оцінка платоспроможності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр.; основні показники ділової активності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр.; аналіз рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр., %; аналітична таблиця для проведення економічного аналізу довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» (питома вага та абсолютне відхилення структури); аналітична таблиця для проведення економічного аналізу довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» (у тис. грн, абсолютне та відносне відхилення); питома вага довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. у складі джерел фінансування активів, %; динаміка довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр., тис. грн; взаємозв'язок мети, завдань і джерел інформації для проведення аудиту довгострокових зобов'язань підприємства; етапи аудиторської перевірки довгострокових зобов'язань підприємства; алгоритм комплексної методики для проведення аудиту довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод»; план проведення аудиту довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод»; програма процедури аудиту довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод»; пропонувані напрями для вдосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів з обліку довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод»;

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 15 січня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Пор. №	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строки виконання етапів роботи	Виконання, % до етапу
1.	Вступ	20.01.25-10.02.25	Виконано
2.	Розділ 1. Теоретико-методичні основи бухгалтерського обліку довгострокових зобов'язань	11.02.25-24.03.25	Виконано
3.	Розділ 2. Аналіз діяльності тдв «яготинський маслозавод» за 2023–2024 роки, організація і методика проведення економічного аналізу довгострокових зобов'язань	25.03.25-14.04.25	Виконано
4	Розділ 3. Методичні основи аудиту довгострокових зобов'язань	15.04.25-12.05.25	Виконано
7.	Висновки і пропозиції	13.05.25-26.05.25	Виконано
8.	Список використаних джерел	27.05.25-02.06.25	Виконано

Здобувач

(підпис)

Вікторія КЛЬОЦ.

(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Керівник роботи

(підпис)

Ольга МИХАЙЛЕНКО

(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Анотація

У кваліфікаційній роботі розглянуто теоретико-методичні та практичні аспекти бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту довгострокових зобов'язань. У першому розділі досліджено економічну сутність довгострокових зобов'язань, здійснено аналіз чинного нормативно-правового регулювання, а також розкрито особливості їх обліку і відображення у фінансовій звітності. Другий розділ присвячено аналізу діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023–2024 роки. У ньому охарактеризовано підприємство, проаналізовано його виробничо-господарську діяльність та проведено економічний аналіз довгострокових зобов'язань. У третьому розділі висвітлено методику аудиту довгострокових зобов'язань, визначено основні напрями вдосконалення обліково-аналітичного й контрольного забезпечення управління ними. У результаті дослідження сформульовано висновки та надано практичні рекомендації щодо підвищення ефективності обліку, аналізу та контролю довгострокових зобов'язань на підприємстві.

Ключові слова: довгострокові зобов'язання, бухгалтерський облік, фінансова звітність, економічний аналіз, аудит, облікова політика, методика, нормативно-правове регулювання, контроль, ТДВ «Яготинський маслозавод».

Abstract

The qualification paper explores the theoretical, methodological, and practical aspects of accounting, economic analysis, and audit of long-term liabilities. The first chapter examines the economic essence of long-term liabilities, analyzes the current legal and regulatory framework, and outlines the features of their accounting and presentation in financial reporting. The second chapter is devoted to the analysis of the activities of PJSC "Yahotynsky Butter Plant" for the years 2023–2024. It provides a description of the enterprise, analyzes its production and economic performance, and presents an economic analysis of its long-term liabilities. The third chapter focuses on the methodology of auditing long-term liabilities and identifies key directions for improving accounting, analytical, and control aspects related to their management. Based on the research, conclusions are drawn and practical recommendations are provided to enhance the efficiency of accounting, analysis, and control of long-term liabilities at the enterprise.

Keywords: long-term liabilities, accounting, financial reporting, economic analysis, audit, accounting policy, methodology, legal regulation, control, PJSC "Yahotynsky Butter Plant".

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	11
1.1. Економічна сутність довгострокових зобов'язань.....	11
1.2. Нормативно-правове регулювання з обліку, аналізу і аудиту довгострокових зобов'язань.....	17
1.3. Особливості бухгалтерського обліку довгострокових зобов'язань і відображення довгострокових зобов'язань у фінансовій звітності.....	24
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» за 2023-2024 РОКИ, ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	39
2.1. Організаційно-економічна характеристика та організація бухгалтерського обліку на ТДВ «Яготинський маслозавод».....	39
2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр.....	47
2.3. Теоретичні основи та практичний аналіз довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр.....	58
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ	61
3.1. Основні завдання і методи аудиту довгострокових зобов'язань.....	61
3.2. Методичний аспект проведення аудиту довгострокових зобов'язань.....	67
3.3. Шляхи удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів з обліку довгострокових зобов'язань.....	72
ВИСНОВКИ	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	86
ДОДАТКИ	91

ВСТУП

Актуальність досліджуваної теми зумовлюється тим, що в сучасних умовах господарювання довгострокові зобов'язання відіграють важливу роль у забезпеченні фінансової стійкості та напрямках розвитку підприємств. Ефективне управління даним видом зобов'язань є запорукою стабільного функціонування бізнесу, адже вони часто пов'язані з залученням капіталу для інвестиційних проєктів, модернізації виробництва чи розширення видів діяльності. Точний і своєчасний облік, детальний аналіз та якісний аудит довгострокових зобов'язань сприяють прозорості фінансової інформації, що має вирішальне значення для внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів.

Водночас методика обліку та аудиту довгострокових зобов'язань потребує постійного вдосконалення через зміни в нормативно-правовій базі, міжнародних стандартах фінансової звітності та умовах ринкового середовища. Все це вимагає системного підходу до організації облікових процесів, застосування сучасних аналітичних інструментів і розробки рекомендацій для підвищення ефективності управління фінансами підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання методики організації обліку, аналізу і аудиту довгострокових зобов'язань у своїх працях досліджували такі науковці, як П. Атамас, О. Антонюк, В. Бабіч, М. Білик, І. Бланк, Ф. Бутинець, О. Воронко, С. Голов, М. Грідична, Н. Гудзь, Г. Крамаренко, Г. Кіндрацька, Я. Крупка, Н. Купріна, Є. Мних, М. Пушкар, В. Рудницький, В. Сопко, Т. Ступницька, О. Терещенко, А. Череп, А. Шеремет, Ю. Цал-Цалко та ін. Однак, незважаючи на вагомий внесок науковців, дане питання залишається актуальним через потребу в нових методах, які враховують сучасні умови господарювання та вимоги міжнародних стандартів.

Метою кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретико-методичних основ обліку довгострокових зобов'язань, проведення економічного аналізу довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» та огляд методичних основ їх аудиту.

Відповідно до мети дослідження було визначено ряд **завдань**:

- розкрити економічну сутність довгострокових зобов'язань;
- дослідити нормативно-правове регулювання з обліку, аналізу і аудиту довгострокових зобов'язань;
- визначити особливості обліку довгострокових зобов'язань і відображення довгострокових зобов'язань у фінансовій звітності;
- навести організаційно-економічну характеристику ТДВ «Яготинський маслозаво» та процес організації обліку на ньому;
- здійснити аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства за 2023-2024 рр.;
- обґрунтувати теоретичні основи та провести практичний аналіз довгострокових зобов'язань підприємства за 2023-2024 рр.;
- визначити основні завдання і методи аудиту довгострокових зобов'язань;
- дослідити методичний аспект проведення аудиту довгострокових зобов'язань;
- розробити шляхи удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів з обліку довгострокових зобов'язань.

Об'єктом дослідження є довгострокові зобов'язання з точки зору обліку, аналізу та аудиту.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методологічних та прикладних засад бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту довгострокових зобов'язань.

Методи дослідження. При виконанні кваліфікаційної роботи було використано наступні методи наукового дослідження: структурного аналізу – для розкриття сутності поняття «довгострокові зобов'язання підприємства»; метод економічного моделювання – для визначення динаміки фінансових показників ТДВ «Яготинський маслозавод»; метод узагальнення – для дослідження методичних підходів до бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту довгострокових зобов'язань за національними та міжнародними стандартами; графічної візуалізації – для наочного представлення результатів аналізу та

оцінки; абстрактно-логічний – для формування теоретичних узагальнень та висновків із проведеного дослідження.

Інформаційною базою дослідження виступають праці українських та зарубіжних науковців у галузі бухгалтерського обліку, фінансів, економіки та управління, наукові публікації, періодичні видання та монографії за темою дослідження, нормативно-правові документи, офіційні статистичні матеріали, Інтернет-ресурси, дані поточного бухгалтерського обліку, статистична та фінансова звітність ТДВ «Яготинський маслозавод».

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці рекомендацій та методичних підходів щодо бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод».

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, які охоплюють 9 підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Обсяг основного тексту кваліфікаційної роботи складає 81 сторінку, у тому числі 26 таблиць, 18 рисунків та 2 додатки. Список використаних джерел налічує 45 найменувань поданих на 4 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

1.1. Економічна сутність довгострокових зобов'язань

Поняття зобов'язання має глибоке історичне коріння та зазнало значної трансформації упродовж розвитку правових систем. Його виникнення пов'язується насамперед із деліктами, однак згодом ключовим джерелом зобов'язань став договір. У сучасній економічній науці досі не вироблено єдиного підходу до тлумачення поняття «зобов'язання». Дослідники визначають його як боргове зобов'язання, як витратну складову, як форму залученого капіталу або як заборгованість [39, с. 122].

У сьогоденнішніх реаліях ведення господарської діяльності довгострокові зобов'язання набули особливої ваги. Вони не лише гарантують фінансову стійкість суб'єктів господарювання, а й дозволяють реалізовувати великомасштабні інвестиційні ініціативи, розширювати потужності та впроваджувати новітні розробки. Саме через можливість довгострокового планування і мінімального впливу на поточну ліквідність цей вид зобов'язань стає стратегічним інструментом управління фінансами підприємств.

Разом із тим ефективно управління довгостроковими зобов'язаннями потребує глибокого фінансового аналізу, правильного вибору джерел фінансування та неухильного дотримання облікових стандартів. Такі стандарти регламентують принципи відображення зобов'язань у фінансовій звітності, їх поділ та оцінку. Зобов'язання можна охарактеризувати з трьох ключових точок зору – правової, економічної та облікової [2, с. 218]. З правової точки зору – зобов'язання є формою цивільних правовідносин, у межах яких одна сторона (боржник) зобов'язується здійснити певні дії (або утриматись від них) на користь іншої сторони (кредитора), яка, своєю чергою, має право вимагати їх виконання. Економічний підхід трактує зобов'язання як фінансову взаємодію між

підприємством та його контрагентами, де заборгованість підприємства сприймається як витрати, а заборгованість інших суб'єктів перед підприємством – як очікувані доходи. У бухгалтерському розумінні зобов'язання – це обов'язок підприємства, що виник унаслідок вже здійснених операцій і погашення якого вимагає вибуття ресурсів, що мають економічну цінність.

Міжнародні та національні стандарти бухгалтерського обліку загалом схожі у базовому розумінні терміна «довгострокові зобов'язання». Проте розбіжності все ж існують – передусім у методах оцінювання таких зобов'язань, а також у деталізації вимог до розкриття інформації у фінансовій звітності.

Згідно з положеннями Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», під зобов'язанням розуміють «заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди» [16].

Нормативне визначення, закріплене у Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», дещо відрізняється, однак по суті залишається ідентичним: зобов'язання – це «заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікується, призведе до вибуття ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди» [Наказ 30]. Сутність зобов'язань в бухгалтерському обліку наведено на рис. 1.1.

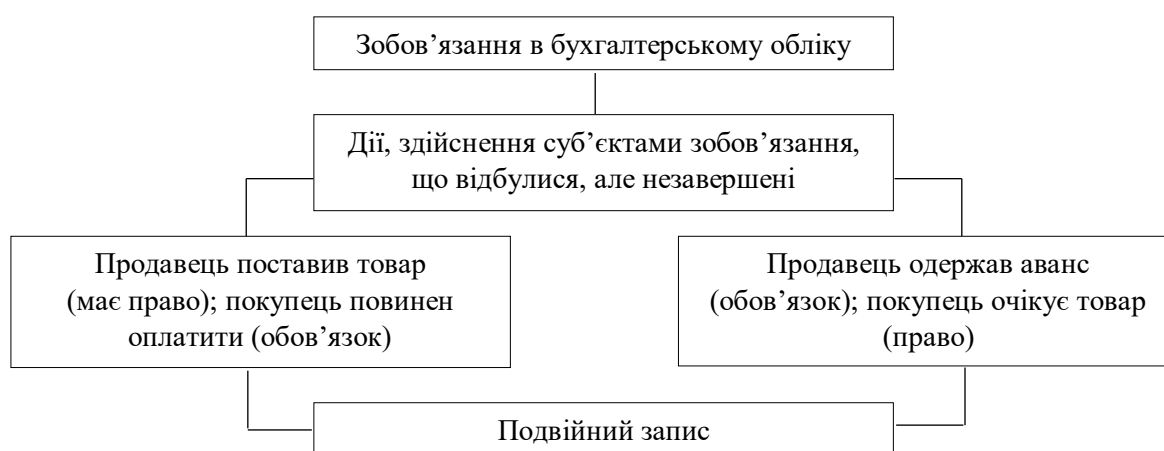

Рис. 1.1. Сутність зобов'язань в бухгалтерському обліку

Джерело: побудовано автором на основі [10, с. 94]

Процес визнання зобов'язань підприємства відповідно до НП(С)БО 11 «Зобов'язання» наведено на рис. 1.2.

Рис. 1.2. Процес визнання зобов'язань підприємства відповідно до НП(С)БО 11 «Зобов'язання»

Джерело: побудовано автором на основі [32]

Підставою для виникнення зобов'язання слугує укладений договір – письмова домовленість між кредитором та позичальником, що визначає взаємні права та обов'язки сторін. У межах такого договору сторони отримують юридичну підставу для виникнення, зміни або припинення зобов'язальних правовідносин.

На думку С.Л. Яковенка, основними характеристиками зобов'язань є наступні [44, с. 186]:

- наявність чітко визначеного обов'язку, який передбачає, що підприємство має у майбутньому передати активи чи надати послуги іншому суб'єкту;
- факт виникнення зобов'язання має бути безпосередньо пов'язаний з господарською операцією, яка вже відбулася;
- реалістичність виконання – ймовірність погашення зобов'язання повинна бути підтвердженою та обґрунтованою.

Слід зазначити, що у випадку, коли на дату складання балансу визнане раніше зобов'язання більше не потребує виконання, його сума відображається як дохід поточного звітного періоду.

У дослідженні О.М. Чабанюка та Н.В. Шведа сформульовано перелік критеріїв, які необхідно враховувати для визнання зобов'язання [43, с. 378]:

- зобов'язання є наслідком подій минулого і фіксує борг, що існує на дату звітності;
- підприємство розуміє необхідність проведення майбутніх розрахунків із кредиторами для підтримки стабільних ділових взаємин;
- зобов'язання підлягає обов'язковому виконанню, однак конкретні суми виплат можуть коливатися залежно від фінансової ситуації компанії;
- термін виконання може бути передбачений, але часто його точна дата залишається невизначеною;
- сторона, перед якою виникає зобов'язання, має бути визначена, навіть якщо на момент обліку вона ще не конкретизована.

У межах бухгалтерського обліку, відповідно до вимог НП(С)БО 11, підприємства використовують загальноприйнятну класифікацію зобов'язань. Ця структура відображена на рис. 1.3.

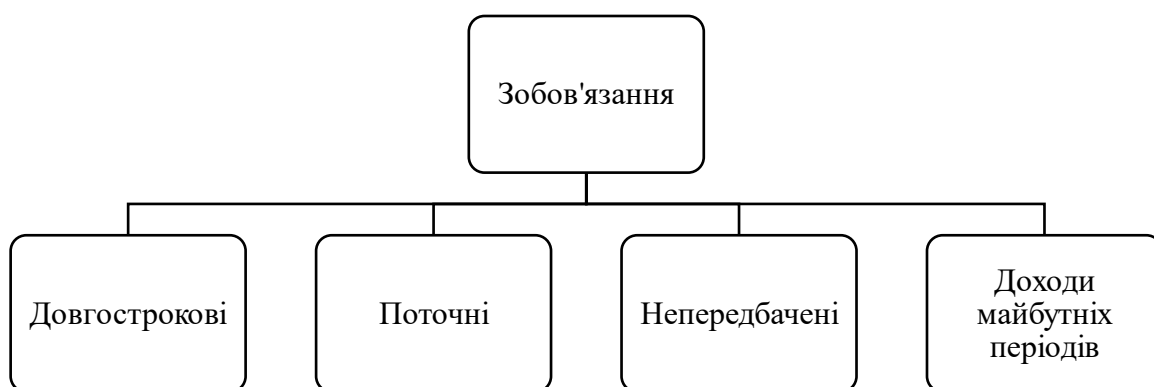

Рис. 1.3. Типова класифікація зобов'язань підприємства відповідно до вимог НП(С)БО 11

Джерело: побудовано автором на основі [32]

Окрім представленої на рис. 1.3 типової класифікації зобов'язань підприємства відповідно до НП(С)БО 11 існують й інші за різними ознаками, що наведено в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Класифікація зобов'язань підприємства за різними ознаками

Класифікаційний критерій	Типи зобов'язань
1	2
За складністю	Прості — погашаються одним єдиним платежем Складні — складаються з основного та додаткових зобов'язань
За визначенням строку	Обмежені у часі — мають конкретний термін виконання Безстрокові — не мають встановленого строку виконання
За наявністю забезпечення	Забезпечені — виконання гарантується заставою Незабезпечені — не мають застави як гарантії виконання
За підставою виникнення	Договірні — утворюються на підставі домовленості між сторонами Позадоговірні — виникають незалежно від волі учасників угоди
За формою погашення	Монетарні — передбачають виплату грошових коштів кредиторам Немонетарні — полягають у постачанні товарів чи наданні послуг певної якості та кількості
За часом виникнення	Поточні — з'явилися через операції або події минулого Майбутні — пов'язані з планами придбати активи у подальшому
За строком погашення	Довгострокові — включають позики, облігації, векселі, зобов'язання з оренди зі строком понад 1 рік Короткострокові — погашаються за рахунок поточних активів або короткострокових зобов'язань
За можливістю оцінки	Фактичні — їх сума визначена та підтверджена договором Оціночні — передбачають резерви, непередбачені зобов'язання і доходи майбутніх періодів

Джерело: складено автором на основі [5, с. 41]

Трактування поняття «довгострокові зобов'язання» у фінансовій літературі має різні підходи. Так, Т.В. Асмолова та С.В. Сирцева визначають їх як зобов'язання, строк виконання яких перевищує один календарний рік або один операційний цикл підприємства (якщо останній триває більше року) [1, с. 18].

У Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» вказано, що довгострокові зобов'язання, за якими передбачено нарахування відсотків, повинні відображатися у бухгалтерському балансі за

теперішньою (дисконтованою) вартістю. Методика розрахунку такої вартості залежить від специфіки самого зобов'язання, його умов та очікуваного строку погашення [32].

Згідно з положеннями НП(С)БО 11, до довгострокових зобов'язань належать кілька основних категорій. До них, зокрема, відносяться:

- кредити, отримані від банків, які підлягають погашенню у довгостроковій перспективі;
- інші боргові зобов'язання, наприклад, довгострокові векселі, випущені облігації або зобов'язання за договорами фінансової оренди;
- зобов'язання щодо сплати податків у майбутніх періодах, які класифікуються як відстрочені податкові зобов'язання;
- довгострокові забезпечення – зокрема резерви під оплату майбутніх відпусток, гарантійні обов'язки перед клієнтами тощо.

Більш детальна характеристика складових довгострокових зобов'язань наведена в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

**Характеристика довгострокових зобов'язань згідно
з НП(С)БО 11 «Зобов'язання»**

Вид довгострокових зобов'язань	Характеристика
1	2
Довгострокові зобов'язання	Зобов'язання, які підлягають погашенню через понад 12 місяців або після завершення операційного циклу, якщо він триває довше року від дати балансу.
Довгострокові банківські кредити	Позики та кредити, отримані від банків, термін повернення яких перевищує 12 місяців, включаючи заборгованість із відстрочкою. Відображаються за сумою, що очікується до сплати, без врахування дисконту.
Інші довгострокові зобов'язання	Заборгованість за векселями, облігаціями, позиками (окрім банківських), фінансовою орендою, а також відстрочені податкові зобов'язання, які не є поточними.
Відстрочені податкові зобов'язання	Заборгованість із податку на прибуток, яка буде сплачена в майбутніх періодах через тимчасові розбіжності між балансовою вартістю активів або зобов'язань і їх податковою оцінкою.
Довгострокові забезпечення	Витрати, які накопичені у звітному періоді для покриття майбутніх платежів (наприклад, оплата відпусток або гарантійні зобов'язання), розмір яких можна попередньо оцінити на дату балансу.

Джерело: складено автором на основі [4, с. 31]

Однією з важливих проблем, що впливає на розуміння сутності та структурування довгострокових зобов'язань, є специфіка їх трактування, подана в Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [31]. У ньому довгострокові зобов'язання визначаються як усі зобов'язання, що не підпадають під категорію поточних. Такий підхід фактично зводить класифікацію до двох категорій – короткострокові та інші, що автоматично вважаються довгостроковими.

Однак варто зазначити, що такий поділ не зовсім узгоджується з більш деталізованою структурою, яка подається у пункті 6 НП(С)БО 11 «Зобов'язання» [32]. У цьому стандарті, крім поточних та довгострокових зобов'язань, додатково виокремлюються забезпечення, умовні (непередбачені) зобов'язання, а також доходи майбутніх періодів. Це свідчить про більш глибокий підхід до аналізу зобов'язань, який дозволяє точніше оцінювати зобов'язальні ризики та фінансову стабільність підприємства.

Довгострокові зобов'язання підприємства – це не лише боргові зобов'язання з терміном погашення понад 12 місяців або один операційний цикл, а й важливий компонент фінансової звітності, що потребує точного і відповідального відображення. Правильна інтерпретація такого типу зобов'язань повинна враховувати не лише юридичні аспекти, а й економічну доцільність, строковість, платність і системність. В результаті це сприяє формуванню достовірної фінансової звітності та мінімізує ймовірність помилок у бухгалтерському обліку, забезпечуючи прозорість і надійність фінансових даних.

1.2. Нормативно-правове регулювання з обліку, аналізу і аудиту довгострокових зобов'язань

Система правового регулювання бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту довгострокових зобов'язань є складним і багаторівневим механізмом, який включає в себе сукупність законодавчих актів, нормативно-правових

документів, а також методичних рекомендацій, що регламентують процеси формування, ведення та контролю фінансової інформації підприємства. Основною метою цієї системи є створення правового підґрунтя для забезпечення прозорості, достовірності та повноти фінансової звітності, що має ключове значення для прийняття ефективних управлінських рішень, інвесторів, кредиторів і державних органів.

До складу зазначених документів входять як загальнодержавні нормативно-правові акти, що визначають основні принципи бухгалтерського обліку в Україні, так і галузеві нормативи, що регламентують специфіку обліку в окремих сферах діяльності. Вони встановлюють детальні вимоги щодо організації бухгалтерського обліку, процедур формування та подання фінансової звітності, методів оцінки довгострокових зобов'язань, порядку їх відображення у фінансових документах, а також правил нарахування і сплати податків, пов'язаних із зобов'язаннями.

Крім того, ця система передбачає дотримання єдиних стандартів, що дозволяють підприємствам об'єктивно оцінювати свої зобов'язання та забезпечують можливість порівняння фінансової звітності в динаміці та між різними суб'єктами господарювання. У зв'язку з інтеграцією України до світового економічного простору, значення міжнародних стандартів фінансової звітності також зростає, що потребує їх врахування у процесі обліку довгострокових зобов'язань.

Правове регулювання бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту довгострокових зобов'язань виконує не лише контролюючу, а й організаційно-настановчу функцію, формуючи нормативну базу для ефективного управління зобов'язаннями підприємства, зниження фінансових ризиків та підвищення загального рівня економічної безпеки.

В Україні регулювання процесів обліку, аналізу та аудиту довгострокових зобов'язань відбувається на чотирьох взаємопов'язаних рівнях:

- Перший рівень – законодавчий. Цей рівень визначає загальні засади бухгалтерського обліку, його мету, основні поняття, правові механізми та вимоги

до звітності. До нього належать такі ключові документи, як Конституція України, Господарський та Податковий кодекси, а також Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Саме вони формують нормативну основу, на якій базуються інші рівні регулювання;

- Другий рівень – нормативний. Його мета – встановити єдині підходи до ведення бухгалтерського обліку. Цей рівень представлений національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (НП(С)БО), затвердженими Міністерством фінансів України, а також міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), які сприяють уніфікації обліку на глобальному рівні;

- Третій рівень – методичний. Цей рівень носить рекомендаційний характер і включає інструкції, листи, роз'яснення та методичні рекомендації, що конкретизують положення нормативних документів з урахуванням галузевої специфіки. Завдяки цьому забезпечується практична реалізація норм, визначених на попередніх рівнях;

- Четвертий рівень – внутрішньоорганізаційний. Підприємства самостійно розробляють власну облікову політику відповідно до законодавства та вимог стандартів. Цей рівень включає внутрішні нормативні документи: накази про облікову політику, графіки документообігу, посадові інструкції, інвентаризаційні положення тощо. Він орієнтований на адаптацію нормативних вимог до особливостей функціонування конкретного суб'єкта господарювання.

Злагоджене функціонування усіх чотирьох рівнів нормативного регулювання – законодавчого, нормативного, методичного та організаційного – забезпечує формування цілісної та ефективної системи нормативного забезпечення процесів обліку, аналізу та аудиту довгострокових зобов'язань. Кожен рівень відіграє свою важливу роль у побудові узгодженого правового середовища, в межах якого підприємства можуть якісно здійснювати бухгалтерський облік, приймати обґрунтовані управлінські рішення та забезпечувати фінансову стабільність.

Наявність такої багаторівневої системи дозволяє не лише регламентувати технічні аспекти ведення обліку, але й створити передумови для всебічного

аналізу фінансових зобов'язань, підвищення прозорості фінансової звітності та запобігання порушенням у сфері звітності. Це, у свою чергу, сприяє підвищенню довіри з боку зовнішніх користувачів інформації – таких як інвестори, банківські установи, аудитори та контролюючі органи, а також внутрішніх – зокрема керівництва підприємства.

Така система нормативного регулювання виступає надійним інструментом гарантування достовірності, своєчасності та об'єктивності фінансової інформації, що подається у звітності. Вона забезпечує її відповідність як стратегічним і оперативним потребам самого підприємства, так і вимогам зовнішнього контролю, сприяючи інтеграції у єдиний економічний простір і забезпеченню стабільності фінансово-господарської діяльності в умовах ринкової економіки.

Перелік основних нормативно-правових актів, що регламентують облік, аналіз та аудит довгострокових зобов'язань, представлений у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

**Основні законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють облік,
аналіз і аудит довгострокових зобов'язань**

№ з/п	Назва нормативного документа та дата прийняття	Короткий опис
1	2	3
1	Конституція України від 28 червня 1996 року №254к/96-ВР [21]	Основний закон країни, що формує правову основу діяльності підприємств усіх форм власності на території України.
2	Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року №2755-IV [42]	Визначає порядок обліку та врахування тимчасових розбіжностей між податковою і бухгалтерською оцінкою довгострокових зобов'язань.
3	Цивільний кодекс України від 16 січня 2023 року №435-IV [43]	Регламентує правові відносини між суб'єктами господарювання, описує суть зобов'язань, прав і обов'язків сторін, а також порядок їх виконання.
4	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21 грудня 2017 року №2258-VIII [15]	Визначає методологічні принципи організації аудиторської діяльності в Україні, зокрема щодо контролю за дотриманням правил обліку довгострокових зобов'язань.

Продовження таблиці 1.3

1	2	3
№ з/п	Назва нормативного акта та дата прийняття	Короткий опис
5	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року №996-XIV [16]	Визначає правові основи організації бухгалтерського обліку та підготовки фінансової звітності на підприємствах.
6	Інструкція щодо застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і операцій від 30 листопада 1999 року №291 [17]	Регламентує призначення та порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення даних про активи, капітал і зобов'язання.
7	Методичні рекомендації з заповнення форм фінансової звітності: Наказ МФУ від 28 березня 2013 року №433 [23]	Встановлюють вимоги до оформлення форм фінансової звітності підприємствами незалежно від форми власності.
8	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» від 1 січня 2012 року [28]	Регулює облік довгострокових зобов'язань, включно з правилами визнання, оцінки і розкриття інформації про забезпечення та умовні зобов'язання.
9	Національний стандарт бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Наказ МФУ від 31 січня 2000 року №30 [32]	Визначає методологію формування інформації про зобов'язання в обліку та її відображення у фінансовій звітності.

Джерело: складено автором на основі аналізу нормативно-правових актів

Як свідчить табл. 1.3, облік, аналіз та аудит довгострокових зобов'язань здійснюється на основі цілісної системи законодавчих і нормативних актів, які формують правові, організаційні та методологічні підходи до цього процесу. Серед основних документів варто виділити Конституцію України, яка виступає головним джерелом національного законодавства, а також Податковий і Цивільний кодекси, що регламентують податково-правові та майнові відносини у сфері зобов'язань. Додатково важливу роль відіграють спеціалізовані нормативні акти – Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», Закон «Про аудит фінансової звітності» тощо.

У міжнародному бухгалтерському середовищі довгострокові зобов'язання визнаються ключовим джерелом залучення фінансових ресурсів. Це пояснюється тим, що кредитори, як правило, не беруть участі в управлінських процесах компанії, тоді як витрати на сплату відсотків за такими зобов'язаннями підлягають вирахуванню з оподаткованого прибутку. До основних видів довгострокових зобов'язань у світовій практиці належать облігаційні та

вексельні зобов'язання, боргові зобов'язання з оренди та пенсійні зобов'язання [Гончарук, с. 597].

Порівняльний аналіз положень національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку щодо ведення обліку, аналізу та аудиту довгострокових зобов'язань подано в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

у

НП(С)БО 1	Характеристика 2	МСБО 3	Характеристика 4
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [31]	Визначає поняття «зобов'язання», умови їх визнання та методика оцінки в бухгалтерському обліку	МСБО 1 «Подання фінансової звітності» [24]	Пояснює значення інформації про зобов'язання для користувачів звітності щодо майбутніх грошових потоків
НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [33]	Надано відомості про облік довгострокових зобов'язань, які виникають при залученні позикових коштів	МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» [39]	Визначено поняття «справедлива вартість» та правила визнання, припинення і оцінки довгострокових зобов'язань
НП(С)БО 14 «Оренда» [34]	Визначає облік залишку довгострокових зобов'язань, що виникають у процесі оренди	МСБО 17 «Оренда» [25]	Регламентує відображення довгострокових зобов'язань, пов'язаних з орендними угодами, у фінансовій звітності
НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» [35]	Регламентує порядок відображення курсових різниць, що виникають у зв'язку з довгостроковими зобов'язаннями	МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» [27]	Визначає, що довгострокові зобов'язання коригуються за курсом валют на дату балансу
НП(С)БО 26 «Виплати працівникам» [36]	Охоплює довгострокові зобов'язання у вигляді майбутніх виплат працівникам (відпустки, пільги тощо)	МСБО 19 «Виплати працівникам» [26]	Регламентує облік довгострокових виплат працівникам, таких як академічні відпустки, пенсійні виплати тощо

Джерело: складено автором на основі аналізу нормативно-правових актів

Порівняльний аналіз національних і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку свідчить про те, що всі вони відіграють вагомий роль у регулюванні процесів обліку, аналізу й аудиту довгострокових зобов'язань, хоча

й відрізняються за глибиною розкриття окремих аспектів. У національних положеннях акцент робиться переважно на прикладних питаннях – таких як порядок визнання, методи оцінювання та вимоги до розкриття інформації у фінансовій звітності. Натомість міжнародні стандарти зосереджуються на загальнотеоретичних концепціях, серед яких ключовими є принцип справедливої вартості, оцінка впливу валютних коливань і прогнозування майбутніх грошових потоків. При цьому, як показано в табл. 1.4, зазначені стандарти не конфліктують, а навпаки – доповнюють одне одного, забезпечуючи повноту і якість фінансового відображення довгострокових зобов'язань.

Особливе значення у цьому контексті має Наказ Міністерства фінансів України від 29.10.2019 р. № 379 «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з питань бухгалтерського обліку» [36], згідно з яким:

- із НП(С)БО 11 «Зобов'язання» було вилучено пункт 8, що стосувався поточних зобов'язань, які могли бути класифіковані як довгострокові;
- у пункті 19 цього ж стандарту посилено вимогу щодо обов'язкового розкриття в примітках до фінансової звітності повної інформації про можливі зобов'язання, які обліковуються у статті балансу «Інші довгострокові зобов'язання» (р. 1515);
- були також внесені зміни до Інструкції №291, зокрема щодо рахунків класу 5 «Довгострокові зобов'язання», згідно з якими безвідсоткові позики тепер мають відображатися саме на рахунках цього класу.

Ці оновлення суттєво впливають на бухгалтерський облік підприємств, оскільки потребують значної деталізації кредиторської заборгованості, яка часто включає велику кількість окремих позицій, що ускладнює обліковий процес.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що українська система нормативного регулювання обліку, аналізу та аудиту довгострокових зобов'язань у цілому співвідноситься з положеннями міжнародних стандартів. Водночас вона потребує подальшого удосконалення через систематичний перегляд та актуалізацію чинної законодавчої бази, що дозволить забезпечити її

сучасність, відповідність економічним реаліям і практичним потребам суб'єктів господарювання.

1.3. Особливості бухгалтерського обліку довгострокових зобов'язань і відображення довгострокових зобов'язань у фінансовій звітності

Бухгалтерський облік довгострокових зобов'язань є ключовим елементом системи формування достовірної фінансової звітності підприємств, оскільки ці зобов'язання значною мірою впливають на оцінку фінансової стабільності та платоспроможності суб'єкта господарювання. Специфіка обліку таких зобов'язань визначається їх довгостроковим характером, що потребує ретельного підходу до їхнього визнання, вимірювання, класифікації та представлення у фінансовій звітності згідно з чинними нормативно-правовими документами та міжнародними стандартами обліку.

Цей вид зобов'язань обліковується за рахунками класу 5 «Довгострокові зобов'язання», призначеними для накопичення та систематизації інформації про [19]:

- кредитну заборгованість перед банківськими установами, що не підлягає погашенню протягом найближчих 12 місяців або операційного циклу підприємства;
- інші зобов'язання за отриманими позиковими коштами, які не класифікуються як банківські кредити;
- податкові зобов'язання з податку на прибуток, які мають бути сплачені в майбутньому внаслідок тимчасових різниць між податковим і бухгалтерським обліком;
- боргові зобов'язання підприємства за довгостроковими векселями та облігаціями, випущеними в обіг.

Визнання довгострокових зобов'язань у бухгалтерському обліку здійснюється за умови, що їх вартість можна точно визначити, а також за

наявності високої ймовірності того, що їх погашення призведе до відтоку економічних вигод у майбутньому.

Відображення операцій, пов'язаних з довгостроковими зобов'язаннями, здійснюється на основі первинних документів, що фіксують факти здійснення господарських операцій, а також кореспонденції рахунків, яка містить такі обов'язкові реквізити: зміст господарської операції; дебет рахунку; кредит рахунку; сума операції; первинний документ, що підтверджує операцію (договір, накладна, акт тощо)

Лише після реєстрації первинних документів та правильної кореспонденції рахунків здійснюється відображення операцій у відповідних синтетичних та аналітичних рахунках бухгалтерського обліку.

У табл. 1.5 представлено структуровану інформацію про синтетичні рахунки першого порядку, субрахунки другого порядку та напрями їх застосування в межах Класу 5 «Довгострокові зобов'язання».

Таблиця 1.5

**Характеристика рахунків, субрахунків та сфер застосування Класу 5
«Довгострокові зобов'язання»**

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Сфера застосування
Код	Назва	Код	Назва	
1	2	3	4	5
50	Довгострокові позики	501	Довгострокові кредити банків у національній валюті	Усі види діяльності
		502	Довгострокові кредити банків в іноземній валюті	Усі види діяльності
		503	Відстрочені довгострокові кредити банків у національній валюті	Усі види діяльності
		504	Відстрочені довгострокові кредити банків в іноземній валюті	Усі види діяльності
		505	Інші довгострокові позики в національній валюті	Усі види діяльності

Продовження таблиці 1.5

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

		506	Інші довгострокові позики в іноземній валюті	Усі види діяльності
51	Довгострокові векселі видані	511	Довгострокові векселі, видані в національній валюті	Усі види діяльності
		512	Довгострокові векселі, видані в іноземній валюті	Усі види діяльності
52	Довгострокові зобов'язання за облігаціями	521	Зобов'язання за облігаціями	Усі види діяльності
		522	Премія за випущеними облігаціями	Усі види діяльності
		523	Дисконт за випущеними облігаціями	Усі види діяльності
53	Довгострокові зобов'язання з оренди	531	Зобов'язання з фінансової оренди	Усі види діяльності
		532	Зобов'язання з оренди цілісних майнових комплексів	Усі види діяльності
54	Відстрочені податкові зобов'язання			
55	Інші довгострокові зобов'язання			

Джерело: складено автором на основі [19]

На рахунку 50 «Довгострокові позики» здійснюється облік зобов'язань підприємства за залученими довгостроковими кредитами банків та іншими позиковими коштами від сторонніх осіб, що не належать до поточних зобов'язань.

За кредитовим оборотом цього рахунку фіксується надходження довгострокових кредитів, а також переведення короткострокової заборгованості до складу довгострокової. За дебетом відображаються операції з погашення таких позик, а також перенесення частини довгострокових зобов'язань до поточних.

Рахунок 50 «Довгострокові позики» має субрахунки, що наведено на рис. 1.4.

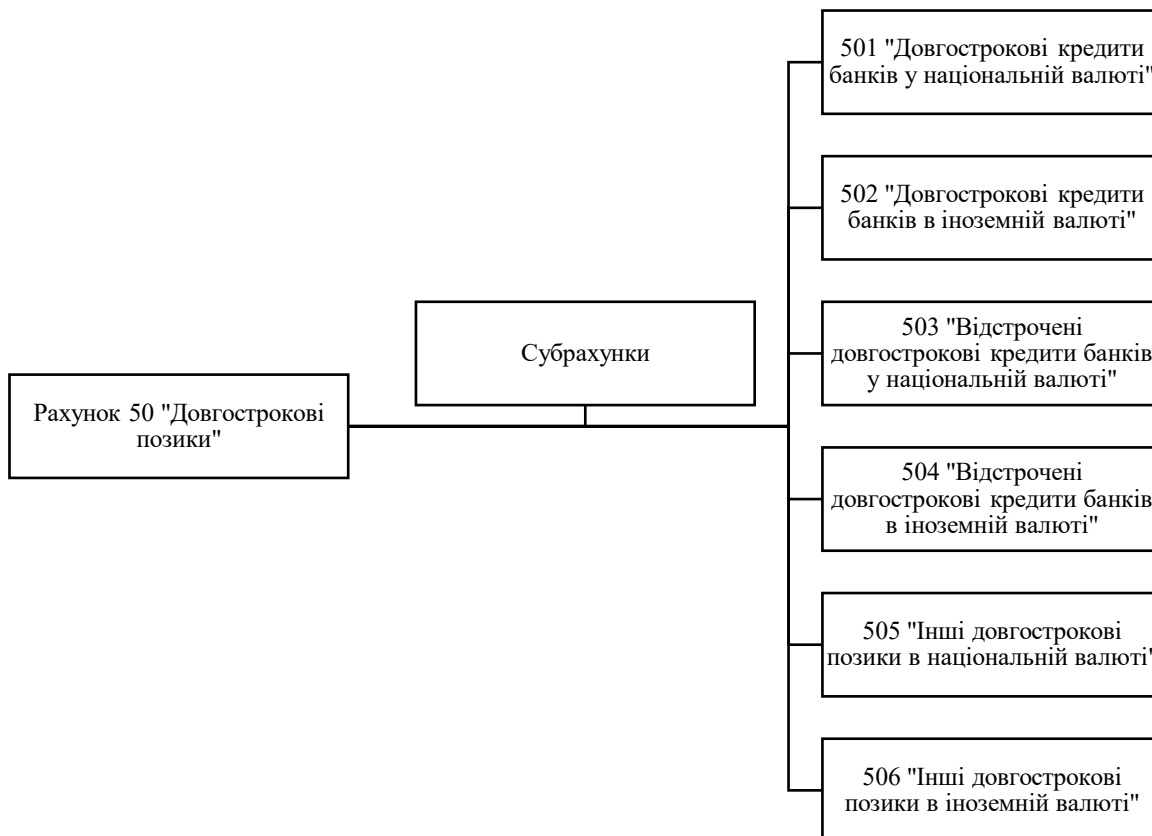

Рис. 1.4. Складові рахунку 50 «Довгострокові позики»

Джерело: побудовано автором на основі [20]

На субрахунках 501 і 502 обліковуються залишки довгострокової заборгованості перед банківськими установами за отриманими кредитами — окремо у національній та іноземній валютах.

Субрахунки 503 і 504 використовуються для відображення кредитної заборгованості перед банками, погашення якої відстрочене, також із розподілом за валютою: гривня та іноземна валюта відповідно.

На субрахунках 505 і 506 ведеться облік довгострокових зобов'язань з позик, отриманих не від банківських установ, у тому числі як у національній, так і в іноземній валюті.

Кореспонденцію рахунку 50 «Довгострокові зобов'язання» наведено в табл. 1.6.

Аналітичний облік за довгостроковими зобов'язаннями здійснюється в розрізі кожного окремого кредитора (банку), з деталізацією за кожною позикою та відповідними строками її погашення.

Таблиця 1.6

Кореспонденція рахунку 50 «Довгострокові зобов'язання»

№	За дебетом з кредитом рахунків:	№	За кредитом з дебетом рахунків:
1	2	3	4
15	«Капітальні інвестиції»	14	«Довгострокові фінансові інвестиції»
30	«Готівка»	15	«Капітальні інвестиції»
31	«Рахунки в банках»	30	«Готівка»
33	«Інші кошти»	31	«Рахунки в банках»
34	«Короткострокові векселі одержані»	33	«Інші кошти»
36	«Розрахунки з покупцями та замовниками»	35	«Поточні фінансові інвестиції»
37	«Розрахунки з різними дебіторами»	37	«Розрахунки з різними дебіторами»
40	«Зареєстрований (пайовий) капітал»	42	«Додатковий капітал»
42	«Додатковий капітал»	45	«Вилучений капітал»
46	«Неоплачений капітал»	48	«Цільове фінансування і цільові надходження»
48	«Цільове фінансування і цільові надходження»	50	«Довгострокові позики»
50	«Довгострокові позики»	51	«Довгострокові векселі видані»
52	«Довгострокові зобов'язання за облігаціями»	52	«Довгострокові зобов'язання за облігаціями»
55	«Інші довгострокові зобов'язання»	53	«Довгострокові зобов'язання з оренди»
60	«Короткострокові позики»	60	«Короткострокові позики»
61	«Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»	61	«Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»
68	«Розрахунки за іншими операціями»	62	«Короткострокові векселі видані»
71	«Інший операційний дохід»	63	«Розрахунки з постачальниками»
73	«Інші фінансові доходи»	64	«Розрахунки за податками і платежами»
74	«Інші доходи»	65	«Розрахунки за страхуванням»
		68	«Розрахунки за іншими операціями»
		84	«Інші операційні витрати»
		91	«Загальновиробничі витрати»
		92	«Адміністративні витрати»
		93	«Витрати на збут»
		94	«Інші витрати операційної діяльності»
		95	«Фінансові витрати»

Джерело: складено автором на основі [20]

На рахунку 51 «Довгострокові векселі видані» відображаються розрахунки з постачальниками, підрядниками та іншими контрагентами за отримані матеріали, послуги або виконані роботи, якщо така заборгованість оформлена виданими векселями і має довгостроковий характер, тобто не належить до поточних зобов'язань.

Рахунок 51 «Довгострокові векселі видані» має субрахунки, що наведено на рис. 1.5.

Рис. 1.5. Складові рахунку 51 «Довгострокові векселі видані»

Джерело: побудовано автором на основі [20]

Облік за рахунком 51 «Довгострокові векселі видані» здійснюється з метою відображення розрахункових операцій підприємства, зобов'язання за якими оформлені у формі виданих векселів, строк дії яких перевищує один рік і тому не відноситься до поточних зобов'язань.

У кредиті цього рахунку відображається видача підприємством векселів як фінансового забезпечення розрахунків з постачальниками, підрядниками та іншими кредиторами за отримані товарно-матеріальні цінності, виконані будівельно-монтажні, ремонтні чи інші роботи, надані послуги або інші господарські операції.

За дебетом рахунка 51 фіксується поступове або повне погашення заборгованості, забезпеченої векселем, що може здійснюватися як у грошовій формі, так і шляхом заліку зустрічних вимог, пролонгації, реструктуризації чи переоформлення в інший вид зобов'язань.

Кореспонденцію рахунку 51 «Довгострокові векселі видані» наведено в табл. 1.7.

Таблиця 1.7

Кореспонденція рахунку 51 «Довгострокові векселі видані»

За дебетом рахунку 51 (списання векселів)	З кредитом рахунку (джерело надходження векселів)	Опис господарської операції
1	2	3
30 «Готівка»	Видача готівки під заставу або оплату векселем	Видача готівки у рахунок погашення векселя
31 «Рахунки в банках»	Переказ коштів через банк	Переказ грошей на користь векселедержателя
36 «Розрахунки з постачальниками»	Оплата постачальникам векселями	Погашення заборгованості постачальникам довгостроковими векселями
37 «Розрахунки з різними дебіторами»	Відшкодування заборгованості дебіторами	Погашення дебіторської заборгованості векселями
42 «Додатковий капітал»	Формування додаткового капіталу за векселями	Внесення векселів як внесок у додатковий капітал
46 «Неоплачений капітал»	Заборгованість за неоплаченим капіталом	Відображення векселів як частина неоплаченого капіталу
50 «Довгострокові позики»	Отримання довгострокових позик у вигляді векселів	Отримання позики, підтверженої векселем
60 «Короткострокові позики»	Отримання короткострокових позик, заміщених векселями	Заміна короткострокової позики довгостроковими векселями
61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»	Погашення частини заборгованості векселями	Переведення частини довгострокових зобов'язань у поточні
74 «Інші доходи»	Отримання доходів від операцій з векселями	Визнання доходу від обігу векселів
За кредитом рахунку 51 (отримання векселів)	З дебетом рахунку (списання або джерело)	Опис господарської операції
42 «Додатковий капітал»	Внесок у капітал у вигляді векселів	Внесення векселів як частини капіталу
63 «Розрахунки з постачальниками»	Отримання векселів для розрахунків	Векселі, видані для розрахунків із постачальниками
64 «Розрахунки за податками й платежами»	Векселі для сплати податків і зборів	Використання векселів для оплати податків
65 «Розрахунки за страхуванням»	Оплата страхових внесків векселями	Розрахунок за страховими послугами векселями
68 «Розрахунки за іншими операціями»	Векселі за інші операції	Інші види господарських операцій із застосуванням векселів
84 «Інші операційні витрати»	Визнання витрат, пов'язаних з обігом векселів	Витрати на обслуговування та оформлення векселів
94 «Інші витрати операційної діяльності»	Додаткові витрати, пов'язані з векселями	Витрати, що не увійшли до інших категорій
95 «Фінансові витрати»	Витрати за користування векселями	Відсотки і комісії за довгострокові векселі

Джерело: складено автором на основі [20]

Аналітичний облік за рахунком 51 «Довгострокові векселі видані» здійснюється окремо за кожним векселем, що був оформлений підприємством як забезпечення зобов'язань, із зазначенням його суми, дати видачі, строку дії та контрагента, перед яким виник борг. Такий підхід дозволяє ефективно контролювати стан заборгованості за кожним конкретним фінансовим документом.

Рахунок 52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями» використовується для ведення обліку взаєморозрахунків з інвесторами, фізичними чи юридичними особами, яким були реалізовані облігації підприємства зі строком погашення понад один рік (12 місяців) з дати складання балансу. На цьому рахунку узагальнюється інформація про зобов'язання, пов'язані з випуском, розміщенням та погашенням власних боргових цінних паперів довгострокового характеру.

Рахунок 52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями» має субрахунки, що наведено на рис. 1.6.

Рис. 1.6. Складові рахунку 52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями»

Джерело: побудовано автором на основі [20]

На субрахунку 521 «Зобов'язання за облігаціями» у кредиті відображається сума зобов'язань підприємства перед інвесторами за номінальною вартістю випущених облігацій. У дебеті цього субрахунку

фіксується зменшення заборгованості в результаті її погашення перед власниками облігацій.

Кредит субрахунку 522 «Премія за випущеними облігаціями» використовується для обліку фінансової вигоди, отриманої підприємством у разі продажу облігацій за вартістю, що перевищує їхній номінал. Дебет цього субрахунку відображає поступову амортизацію премії з одночасним визнанням доходу у складі фінансових результатів.

Субрахунок 523 «Дисконт за випущеними облігаціями» у дебеті фіксує величину знижки, яку надає підприємство інвесторам при реалізації облігацій за ціною нижчою від номінальної вартості. У кредиті цього субрахунку проводиться амортизація дисконту із відповідним відображенням витрат у складі фінансових показників підприємства.

Кореспонденцію рахунку 52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями» наведено в табл. 1.8.

Таблиця 1.8

Кореспонденція рахунку 52 «Довгострокові зобов'язання за облігаціями»

№	За дебетом з кредитом рахунків:	№	За кредитом з дебетом рахунків:
1	2	3	4
30	«Готівка»	30	«Готівка»
31	«Рахунки в банках»	31	«Рахунки в банках»
42	«Додатковий капітал»	42	«Додатковий капітал»
46	«Неоплачений капітал»	45	«Вилучений капітал»
50	«Довгострокові позики»	50	«Довгострокові позики»
52	«Довгострокові зобов'язання за облігаціями»	52	«Довгострокові зобов'язання за облігаціями»
61	«Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»	63	«Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
73	«Інші фінансові доходи»	68	«Розрахунки за іншими операціями»
74	«Інші доходи»	95	«Фінансові витрати»

Джерело: складено автором на основі [20]

Аналітичний облік по рахунку 52 ведеться індивідуально за кожним орендодавцем та з розподілом по окремих об'єктах необоротних активів, які перебувають у довгостроковій оренді. Рахунок 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди» призначений для відображення узагальненої інформації щодо

зобов'язань підприємства перед орендодавцями за використання необоротних активів, переданих у довгострокове користування.

Рахунок 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди» має субрахунки, що наведено на рис. 1.7.

Рис. 1.7. Складові рахунку 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди»

Джерело: побудовано автором на основі [20]

За кредитовою стороною рахунку 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди» відбивається накопичення заборгованості перед орендодавцем за отримані в оренду довгострокові активи, а по дебету – відображається її погашення, переказ у короткострокові зобов'язання, списання та інші операції.

Кореспонденцію рахунку 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди» наведено в табл. 1.9.

Таблиця 1.9

Кореспонденція рахунку 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди»

№	За дебетом з кредитом рахунків:	№	За кредитом з дебетом рахунків:
1	2	3	4
30	«Готівка»	10	«Основні засоби»
31	«Рахунки в банках»	11	«Інші необоротні матеріальні активи»
42	«Додатковий капітал»	12	«Нематеріальні активи»
50	«Довгострокові позики»	15	«Капітальні інвестиції»
60	«Короткострокові позики»	16	«Довгострокові біологічні активи»
61	«Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»	42	«Додатковий капітал»
74	«Інші доходи»	64	«Розрахунки за податками й платежами»
		95	«Фінансові витрати»

Джерело: складено автором на основі [20]

Облік за рахунком 53 ведеться аналітично, з урахуванням кожного окремого орендодавця та конкретного об'єкта орендованих необоротних активів.

На рахунку 54 «Відстрочені податкові зобов'язання» відображається сума податку на прибуток, що підлягає сплаті у майбутніх періодах через появу тимчасових різниць між балансовою вартістю активів або зобов'язань і їх податковою оцінкою.

Кредитова сторона рахунку 54 фіксує розмір податку на прибуток, який підприємству належить сплатити у подальших звітних періодах у зв'язку з оподатковуваними тимчасовими різницями. На дебеті цього рахунку відображається зменшення відстрочених податкових зобов'язань, що може виникати через нарахування поточного податку або коригування розрахункових даних.

Визначення розміру відстрочених податкових зобов'язань здійснюється згідно з нормами Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку №17 «Податок на прибуток». Аналітичний облік ведеться з деталізацією за конкретними активами чи зобов'язаннями, для яких існують тимчасові різниці між бухгалтерською оцінкою для фінансової звітності та податковою базою, що впливає на формування податкового зобов'язання у майбутньому.

Кореспонденцію рахунку 54 «Відстрочені податкові зобов'язання» наведено в табл. 1.10.

Таблиця 1.10

Кореспонденція рахунку 54 «Відстрочені податкові зобов'язання»

№	За дебетом з кредитом рахунків:	№	За кредитом з дебетом рахунків:
1	2	3	4
17	«Відстрочені податкові активи»	17	«Відстрочені податкові активи»
64	«Розрахунки за податками й платежами»	42	«Додатковий капітал»
98	«Податок на прибуток»	64	«Розрахунки за податками й платежами»
		98	«Податок на прибуток»

Джерело: складено автором на основі [20]

Рахунок 55 «Інші довгострокові зобов'язання» використовується для обліку і систематизації інформації про розрахунки підприємства з різними кредиторами та за операціями, що не мають характеру поточних зобов'язань і не охоплюються іншими рахунками п'ятого класу «Довгострокові зобов'язання».

На цьому рахунку, зокрема, фіксуються зобов'язання зі сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів, погашення яких відкладене згідно з чинним законодавством, а також повернення фінансової допомоги, отриманої на умовах зворотності.

За кредитом рахунку 55 відображається зростання довгострокової заборгованості, а за дебетом – її зменшення у результаті погашення, перекласифікації у поточну заборгованість чи списання відповідно до законодавчих норм або внутрішніх рішень підприємства.

Кореспонденцію рахунку 55 «Інші довгострокові зобов'язання» наведено в табл. 1.11.

Таблиця 1.11

Кореспонденція рахунку 55 «Інші довгострокові зобов'язання»

№	За дебетом з кредитом рахунків:	№	За кредитом з дебетом рахунків:
1	2	3	4
30	«Готівка»	30	«Готівка»
31	«Рахунки в банках»	31	«Рахунки в банках»
42	«Додатковий капітал»	42	«Додатковий капітал»
61	«Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»	50	«Довгострокові позики»
74	«Інші доходи»	60	«Короткострокові позики»
		63	«Розрахунки з постачальниками»
		64	«Розрахунки за податками й платежами»
		65	«Розрахунки за страхуванням»
		68	«Розрахунки за іншими операціями»

Джерело: складено автором на основі [20]

Аналітичний облік по рахунку 55 ведеться за кожним кредитором та видами залучених коштів.

У фінансовій звітності довгострокові зобов'язання відображаються у II розділі пасиву Балансу (форма №1 «Звіт про фінансовий стан»), що має назву «Довгострокові зобов'язання і забезпечення». У цьому розділі наводяться всі зобов'язання, які підприємство має погасити протягом періоду, що перевищує 12 місяців з дати балансу або одного операційного циклу, якщо він є тривалішим.

Також у II розділі пасиву Балансу наводиться інформація про умови погашення довгострокових зобов'язань, процентні ставки, строки виконання та інші деталі, що є важливими для користувачів фінансової звітності. Це забезпечує прозорість фінансового стану підприємства та дозволяє оцінити його платоспроможність у довгостроковій перспективі.

Структуру II розділу пасиву Балансу «Довгострокові зобов'язання і забезпечення» наведено в табл. 1.12.

Таблиця 1.12

Структура II розділу пасиву Балансу «Довгострокові зобов'язання і забезпечення»

II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	Код рядка
1	2
Відстрочені податкові зобов'язання	1500
Пенсійні зобов'язання	1505
Довгострокові кредити банків	1510
Інші довгострокові зобов'язання	1515
Довгострокові забезпечення	1520
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521
Цільове фінансування	1525
Благодійна допомога	1526
Страхові резерви	1530
у тому числі:	1531
- резерв довгострокових зобов'язань	
- резерв збитків або резервних належних виплат	1532
- резерв незароблених премій	1533
- інші страхові резерви	1534
Інвестиційні контракти	1535
Призовий фонд	1540
Резерв на виплату джек-поту	1545
Усього за розділом II	1595

Джерело: складено автором на основі [11, с. 51]

Отже, у табл. 1.12 представлено деталізований розподіл довгострокових зобов'язань і забезпечень, які надають повну інформацію всім користувачам фінансової звітності про структуру фінансових зобов'язань підприємства. Зокрема, відстрочені податкові зобов'язання виникають у результаті різниць між податковим та бухгалтерським обліком, що призводять до майбутніх платежів у бюджет. Пенсійні зобов'язання відображають витрати підприємства на виплати

пенсій працівникам у майбутньому, що є важливим для підприємств з великою чисельністю персоналу.

Довгострокові кредити банків є однією з основних статей зобов'язань, оскільки вони дозволяють підприємствам залучати необхідні фінансові ресурси для реалізації стратегічних проєктів або розширення своєї діяльності. Інші довгострокові зобов'язання охоплюють різноманітні боргові інструменти, такі як облігації, векселі та позики, отримані на тривалий термін. Окремо слід виділити довгострокові забезпечення витрат персоналу, які формуються для майбутніх виплат працівникам, наприклад, відпускних або винагород за вислугу років.

Значна увага приділяється страховим резервам, які відіграють ключову роль у фінансовій стабільності страхових компаній. До їх складу входять резерви довгострокових зобов'язань, незароблених премій та інші страхові резерви, що забезпечують виконання зобов'язань перед страхувальниками.

Крім того, у структурі II розділу відображаються інвестиційні контракти, цільове фінансування, благодійна допомога та резерви на виплату призових фондів і джек-потів, які є специфічними для окремих підприємств.

Аналітичний облік за довгостроковими зобов'язаннями здійснюється в розрізі кожного окремого кредитора (банку), з деталізацією за кожною позикою та відповідними строками її погашення.

Окрім безпосереднього обліку та представлення інформації у балансі (зокрема у розділі «Довгострокові зобов'язання» пасиву), дані щодо таких зобов'язань знаходять відображення і в інших формах фінансової звітності. Так, у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) можуть фіксуватися витрати на сплату відсотків за довгостроковими позиками. Особливо важливою є форма Звіту про рух грошових коштів, у якій довгострокові зобов'язання відображаються у розділі «Фінансова діяльність»: надходження від отримання довгострокових кредитів зазначаються як приплив коштів, а їх погашення — як відтік.

Наприклад, у разі отримання підприємством довгострокового банківського кредиту в національній валюті в сумі 3 000 000 грн строком на 5 років, ця

операція відображається за кредитом субрахунку 501 «Довгострокові кредити банків у національній валюті» та дебетом рахунку 31 «Рахунки в банках». У балансі така сума буде показана у складі довгострокових зобов'язань, а в Звіті про рух грошових коштів — як приплив грошових коштів у розділі «Рух коштів у результаті фінансової діяльності». Надалі, під час сплати процентів за кредитом, витрати будуть відображатися у Звіті про фінансові результати у складі інших фінансових витрат, а рух грошових коштів на їх сплату — як відтік у розділі «Операційна діяльність». Погашення тіла кредиту, згідно з графіком, буде відображене як відтік у розділі «Фінансова діяльність».

Таким чином, детальна структура довгострокових зобов'язань у Балансі дозволяє сформувати комплексне уявлення про фінансовий стан підприємства та його зобов'язання у довгостроковій перспективі. Аналіз цих показників дозволяє оцінити рівень фінансової стійкості, здатність підприємства виконувати свої зобов'язання в майбутніх періодах, а також ступінь залежності від зовнішнього фінансування. Завдяки цьому зацікавлені сторони, зокрема інвестори, кредитори та аналітики, можуть приймати рішення щодо співпраці з підприємством.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» ЗА 2023-2024 РОКИ, ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

2.1. Організаційно-економічна характеристика ТДВ «Яготинський маслозавод» та організація обліку на ньому

Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» є провідним підприємством молочної галузі України та входить до складу групи компаній «Молочний Альянс». Ця група об'єднує потужні виробничі підприємства, які спеціалізуються на випуску та реалізації основних видів молочної продукції, займаючи лідируючі позиції на ринку країни. Історія АТ «Молочний Альянс» почалася у 2000 році з придбання кількох підприємств, а у 2006 році було створено холдингову структуру з установчим капіталом приблизно 24 млн грн. Баланс компанії майже повністю складається з довгострокових фінансових інвестицій.

На сьогоднішній день «Молочний Альянс» функціонує як централізовано керована компанія, яка здійснює управління фінансами, закупівлями, маркетингом, виробничими процесами, логістикою та збутом. До складу групи входять підприємства, що займаються виробництвом сирів, кисломолочних та цільномолочних продуктів, а також компанії, які забезпечують збір, переробку молока та реалізацію продукції на внутрішньому та міжнародному ринках. Продукція випускається під відомими брендами: «Пирятин», «Славія», «Яготинське», «Яготинське для дітей», «Златокрай» та «Молочний Альянс». Продуктова лінійка компанії сформована таким чином, щоб задовольнити потреби різноманітних категорій споживачів на молочному та сирному ринках.

Підприємство активно впроваджує інновації та розробляє нові продукти, постійно вдосконалюючи бізнес-процеси. Всі найбільші заводи компанії мають сертифікати відповідності міжнародним стандартам якості ISO 9000 та системі

безпеки харчових продуктів НАССР, що гарантує відповідність продукції сучасним вимогам ринку та очікуванням споживачів.

Склад підприємств, що входять до АТ «Молочний Альянс» наведено на рис. 2.1.

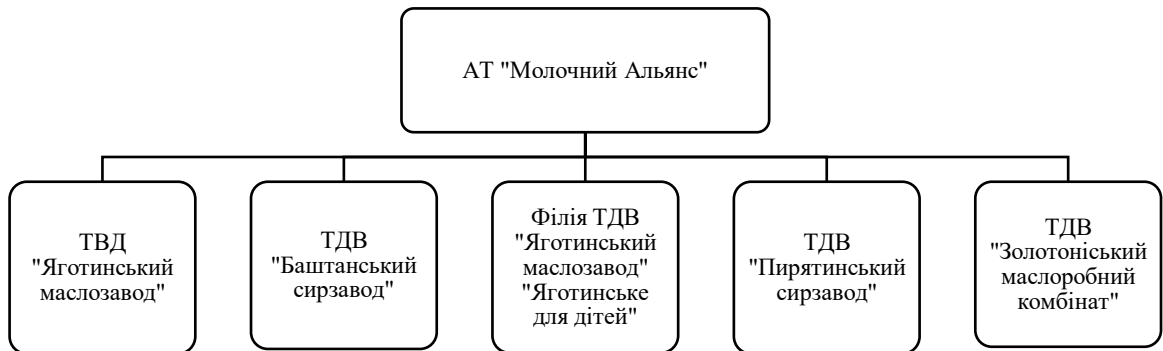

Рис. 2.1. Склад підприємств, що входять до АТ «Молочний Альянс»

Джерело: побудовано автором на основі [40]

Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» виробляє 36 найменувань молочних продуктів під торговою маркою «Яготинське». У їхньому асортименті — вершкове масло, молоко, сметана, кефір, ряжанка, термостатні молочні вироби, м'які та кисломолочні сири, йогурти, а також унікальна питна закваска з різними наповнювачами і без них. Серед новинок — функціональний кисломолочний продукт Геролакт, какао на молоці, Велике молоко та кефір.

За понад 60 років діяльності підприємство здобуло заслужену популярність серед споживачів, особливо завдяки вершковому маслу під ТМ «Яготинське», що отримало численні нагороди. Однією з гордостей заводу є унікальна закваска «Яготинська», збагачена корисними молочнокислими бактеріями, які надають продукції приємний смак і позитивно впливають на здоров'я. Саме «Яготинський маслозавод» став першим в Україні, хто розробив і впровадив у виробництво готові закваски, створивши тим самим новий сегмент на вітчизняному ринку.

Загальну інформацію про ТДВ «Яготинський маслозавод» наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Загальна інформація про ТДВ «Яготинський маслозавод»

1. Повна назва підприємства	Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод»
1	2
2. Скорочена назва підприємства	ТДВ «Яготинський маслозавод»
3. Юридична адреса	07700, Яготинський р-н., Київська обл., м. Яготин, вул. Шевченка, 213
4. Телефон	+38 (045) 755-43-30
5. Код ЄДРПОУ	00446003
6. Дата заснування та фактичний термін діяльності	25.03.1996 р. 29 років
7. Форма власності	Господарське товариство
8. Організаційно-правова форма	Товариство з додатковою відповідальністю
9. Види діяльності	Основний: 10.51 Перероблення молока, виробництво масла та сиру Додаткові: 46.33 Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами 46.71 Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами 47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами 47.30 Роздрібна торгівля пальним 49.41 Вантажний автомобільний транспорт 36.00 Забір, очищення та постачання води

Джерело: складено автором на основі [46]

Компанія також активно проявляє соціальну відповідальність, підтримуючи різноманітні соціальні, гуманітарні та творчі ініціативи. Вона надає допомогу дитячим будинкам і спортивним організаціям, щорічно виділяючи на це близько 1 000 000 гривень. У 2015–2016 роках «Молочний альянс» надавав підтримку дитячим закладам та реабілітаційним центрам, забезпечуючи їх вихованців продукцією ТМ «Яготинське для дітей». У 2017 році компанія започаткувала благодійний проект «Серце б'ється завдяки...» у партнерстві з мережею магазинів «Фора», спрямовуючи зібрані кошти на хірургічні операції дітям з вродженими вадами серця. У 2018 році бренд «Яготинське» розпочав

співпрацю з благодійним фондом «Таблеточки», організовуючи збір коштів для закупівлі ліків онкохворим дітям, які проходять лікування у державних обласних онкологічних центрах.

ТДВ «Яготинський маслозавод» застосовує комбіновану організаційну структуру управління, яка поєднує риси функціональної та дивізійної моделей. Такий формат дозволяє ефективно координувати роботу за ключовими напрямками: виробництвом, маркетингом, фінансами та логістикою, зберігаючи при цьому гнучкість у пристосуванні до змін ринкових умов. (рис. 2.2).

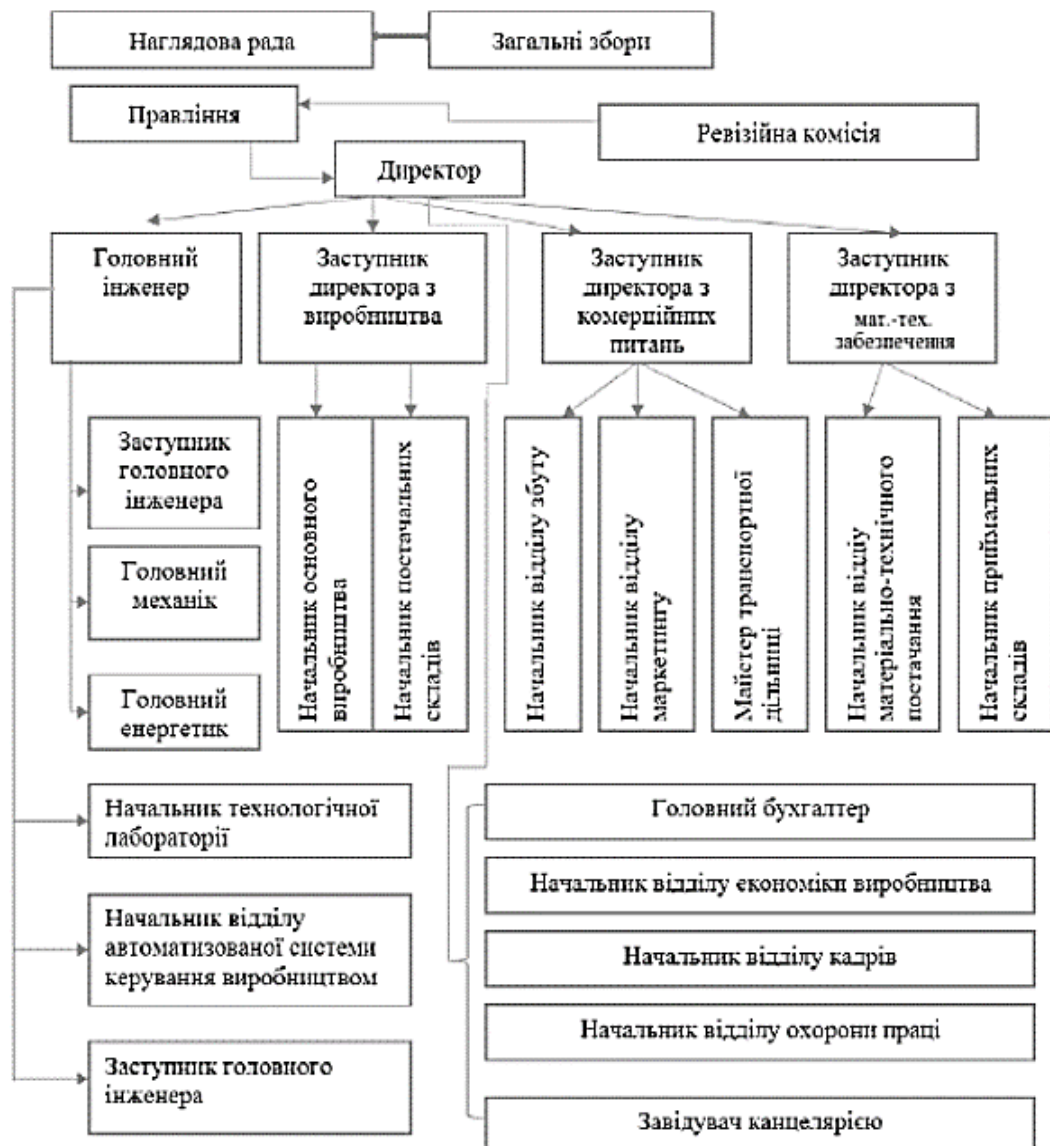

Рис. 2.2. Організаційна структура ТДВ «Яготинський маслозавод»

Джерело: наведено автором на основі [40]

Бухгалтерська служба ТДВ «Яготинський маслозавод» є ключовим структурним підрозділом, що відповідає за забезпечення фінансової стабільності та прозорості всіх фінансових операцій. Вона здійснює ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності, контроль за дотриманням податкового законодавства та оптимізацію витрат. Завдяки висококваліфікованим фахівцям бухгалтерська служба забезпечує своєчасне виконання фінансових зобов'язань, підготовку звітності, підтримку фінансової дисципліни на всіх рівнях діяльності підприємства.

Організаційну структуру бухгалтерської служби ТДВ «Яготинський маслозавод» наведено на рис. 2.3.

**Рис. 2.3. Організаційна структура бухгалтерської служби
ТДВ «Яготинський маслозавод»**

Джерело: побудовано автором на основі власних досліджень

Головний бухгалтер ТДВ «Яготинський маслозавод» координує фінансову діяльність підприємства, відповідає за ведення бухгалтерського обліку, формування фінансової звітності та контроль правильності нарахування і сплати податків. Його заступник підтримує роботу бухгалтерії, контролює окремі напрямки обліку і забезпечує безперебійне функціонування у разі відсутності головного бухгалтера. Відповідальність за облік і контроль руху готової продукції покладена на групу обліку готової продукції, яка слідкує за точністю залишків, витрат і доходів.

Група обліку виробництва веде облік виробничих витрат, контролює використання ресурсів і правильність розподілу витрат, забезпечуючи точність

собівартості продукції. Облік матеріалів (сировини, напівфабрикатів, комплектуючих) здійснює група обліку матеріальних цінностей, яка контролює їх рух і залишки. Група обліку розрахунків відповідає за фінансові розрахунки з контрагентами, постачальниками і покупцями, забезпечуючи своєчасність і точність платежів. Облік фінансів веде відповідна група, що контролює банківські операції, рух грошових коштів у касі і на рахунках, дебіторську і кредиторську заборгованість, а також бере участь у плануванні фінансової діяльності.

Облікова політика ТДВ «Яготинський маслозавод» сформована з урахуванням національних стандартів бухгалтерського обліку України та міжнародних стандартів фінансової звітності. Вона регламентує принципи, методи й процедури обліку, які забезпечують достовірне відображення фінансового стану і результатів діяльності підприємства. Виконання цих вимог сприяє прозорості звітності для внутрішніх і зовнішніх користувачів – регуляторів, інвесторів і кредиторів.

Основні засоби підприємства обліковуються за первісною вартістю, що включає всі пов'язані з придбанням і введенням в експлуатацію витрати. Амортизація нараховується за прямолінійним методом, що рівномірно розподіляє вартість активів протягом усього строку їх корисного використання. Також регулярно проводиться переоцінка основних засобів з метою виявлення можливих знецінень для точного відображення їх вартості у фінансовій звітності.

Виробничі запаси, зокрема сировина і матеріали, обліковуються за собівартістю із застосуванням методу середньозваженої вартості, що зменшує коливання при списанні запасів у виробництво і дозволяє справедливо відображати витрати на виробництво.

Готова продукція оцінюється за фактичною собівартістю, яка включає прямі матеріальні витрати, витрати на оплату праці та виробничі накладні витрати. Такий підхід дає змогу чітко визначати фінансовий результат від реалізації продукції та контролювати собівартість з метою оптимізації виробничих процесів.

Доходи від реалізації визнаються в момент передачі контролю над товарами покупцю відповідно до умов договорів поставки, що відповідає міжнародним стандартам фінансової звітності. Витрати визнаються за методом нарахування, тобто у період їх виникнення, незалежно від фактичної оплати, що забезпечує правильне визначення фінансового результату.

Дебіторська заборгованість оцінюється за чистою реалізаційною вартістю з урахуванням резерву сумнівних боргів, який формується на підставі прогнозів можливих несплат. Кредиторська заборгованість обліковується за номінальною вартістю і погашається відповідно до умов договорів із постачальниками та підрядниками, що дозволяє ефективно керувати зобов'язаннями і підтримувати стабільні відносини з контрагентами.

Фінансові активи і зобов'язання класифікуються відповідно до їх характеристик. Облікова політика передбачає оцінку фінансових інструментів за справедливою вартістю або амортизованою собівартістю залежно від категорії, що забезпечує точне відображення фінансового стану підприємства та ефективне управління ризиками.

Витрати на збут і адміністративні витрати ведуться окремо від виробничих, що дає змогу детально аналізувати їх структуру і ефективність управлінських заходів. Це сприяє обґрунтованому прийняттю рішень для підвищення рентабельності підприємства.

Податковий облік ТДВ «Яготинський маслозавод» ведеться відповідно до чинного законодавства України, із своєчасною подачею звітності та виконанням податкових платежів, що знижує ризики перевірок і штрафів та забезпечує стабільність фінансової діяльності.

Фінансова звітність підприємства відображає повну, достовірну інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та грошові потоки відповідно до вимог національних та міжнародних стандартів, що підвищує довіру партнерів, інвесторів і контролюючих органів.

Облікова політика щодо довгострокових зобов'язань забезпечує їх правильне визнання, оцінку та облік згідно з національними та міжнародними

стандартами. В балансі такі зобов'язання відображаються за амортизованою собівартістю, враховуючи амортизацію і витрати на обслуговування боргу.

ТДВ «Яготинський маслозавод» регулярно переглядає графіки погашення довгострокових зобов'язань, відображає зміни у планах виплат, а витрати визнає за методом нарахування, що гарантує прозорість фінансової звітності і відповідність законодавчим вимогам.

Дотримання зазначених принципів облікової політики дозволяє підприємству ефективно керувати фінансовими ресурсами, підтримувати високу довіру з боку партнерів і інвесторів, а також забезпечувати стійкий розвиток на ринку молочної продукції. Чітке дотримання стандартів бухгалтерського та податкового обліку знижує ризики, підвищує фінансову стабільність і конкурентоспроможність.

Контрольні процедури, які впроваджує бухгалтерська служба ТДВ «Яготинський маслозавод», забезпечують достовірність фінансової звітності та сприяють ефективному управлінню підприємством. Ці заходи допомагають мінімізувати помилки, знижувати фінансові ризики та запобігати можливим шахрайським діям, гарантуючи відповідність облікових даних чинним нормативам. Контроль охоплює всі етапи роботи — від оформлення первинних документів до підготовки фінансової звітності.

Внутрішній аудит на підприємстві здійснюється або керівним складом, або спеціалізованими підрозділами з метою оцінки ефективності облікових процесів і повного контролю фінансів. Основними завданнями аудиту є перевірка правильності ведення обліку, відповідності встановленим стандартам і виявлення потенційних ризиків з подальшим впровадженням заходів щодо їх мінімізації. Такий аудит покращує систему внутрішнього контролю та підвищує якість управління.

Зовнішній аудит проводять незалежні аудиторські організації, які перевіряють фінансову звітність підприємства, оцінюють показники діяльності і систему внутрішнього контролю. Їхні висновки допомагають підтвердити

реальний фінансовий стан компанії, що важливо для інвесторів та інших зацікавлених сторін.

Отже, ТДВ «Яготинський маслозавод» є одним із ключових гравців молочної промисловості України, що входить до складу групи «Молочний Альянс». Підприємство виробляє широкий спектр молочних продуктів під популярними брендами. Завдяки модернізації виробничих процесів, впровадженню сучасних технологій та суворому контролю якості, завод заслужив довіру споживачів і здобув численні нагороди. Організаційна структура підприємства є комбінованою, що дозволяє ефективно управляти різноманітними напрямками діяльності.

Бухгалтерська служба гарантує прозорість фінансів і стабільність через системний підхід до обліку та контролю фінансових операцій. Облікова політика відповідає як національним стандартам бухгалтерського обліку, так і міжнародним нормам фінансової звітності. Кожного року на підприємстві проводяться внутрішній і зовнішній аудити для всебічної оцінки ефективності облікових процесів.

2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр.

Аналіз виробничо-господарської діяльності дає змогу оцінити ефективність роботи ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. в умовах мінливого змін в економічній ситуації, зокрема, з огляду на адаптацію до нових викликів, таких як інфляція, зміни в попиті на молочну продукцію та вплив зовнішніх факторів. Оцінка виробничих показників, фінансових результатів та стратегічних кроків підприємства надає можливість виявити сильні сторони та визначити напрямки для подальшого розвитку й оптимізації діяльності в майбутньому.

Показники ефективності використання різних виробничих ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. наведено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Показники ефективності використання виробничих ресурсів

ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр.

№ з/п	Показники	Роки		Відхилення	
		2023	2024	абсолютні відхилення	темп зміни, %
1	2	3	4	5	6
1	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	403074	492184	89110	122,1
2	Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн	1661018	1727083	66065	103,9
3	Середньооблікова чисельність персоналу, осіб	910	924	14	101,5
4	Продуктивність праці, тис. грн/на 1 особу	5337	6099	762	114,2
5	Віддача основних засобів, грн/грн	12,0	11,4	-0,6	95,0
6	Місткість основних засобів, грн/грн	0,08	0,08	0	0
7	Озброєність основних засобів, тис. грн/ос	442	532	90	120,3
8	Коефіцієнт оборотності оборотних активів, об.	2,9	4,4	1,5	151,7
9	Тривалість одного обороту оборотних активів, дн.	125,0	82,7	-42,3	66,2
10	Матеріаловіддача, грн/грн	1,2	1,2	0	0
11	Матеріаломісткість, грн/грн	0,8	0,8	0	0
12	Середньорічна оплата одного працівника, тис. грн	274	323	49	117,8
13	Собівартість реалізованої продукції продукції, тис.грн	3979309	4872373	893064	122,4
14	Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн	4857266	5635593	778327	116,02
15	Витрати на 1 грн реалізованої продукції, коп	81,25	86,45	5,2	106,4
16	Сума активів, тис.грн	2164580	2327696	163116	107,5
17	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	444037	237773	-206264	-46,4
18	Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	308855	117388	-191467	-61,9
19	Витрати (дохід) з податку на прибуток	-53695	-21825	31870	59,3
20	Чистий фінансовий результат: прибуток	255160	95563	-159597	-62,5

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності

З табл. 2.2 можна зробити висновок, що у ТДВ «Яготинський маслозавод» протягом 2023-2024 рр. спостерігається значне збільшення середньорічної вартості основних засобів на 89 110 тис. грн або на 22,1%, що свідчить про

інвестиції в оновлення та модернізацію виробничого обладнання. Однак, попри це, Віддача основних засобів знизилась на 5% у 2024 р., що вказує на дещо неефективне використання нових засобів у виробничій діяльності та на необхідність вжиття додаткових заходів для покращення їх продуктивності.

Середньорічна вартість оборотних активів зросла на 66 065 тис. грн або на 3,9%, що є позитивним показником у контексті розширення виробництва та збільшення товарообігу. Підвищення коефіцієнта оборотності оборотних активів на 51,7% і скорочення тривалості одного обороту на 33,8% свідчать про покращення ефективності використання компанією оборотних засобів, що дозволяє знижувати час обертання капіталу.

Продуктивність праці збільшилась на 14,2%, що є позитивним індикатором зростання виробничої ефективності підприємства. Однак, незважаючи на це, рентабельність використання основних і оборотних засобів знизилась на 9,5%, що пов'язано з підвищенням витрат або змінами в цінах на сировину. Також важливим аспектом є зростання середньорічної оплати праці на 17,8%, що є результатом як підвищення продуктивності праці, так і коригування заробітної плати для збереження конкурентоспроможності кадрів. Собівартість реалізованої продукції у 2024 році зросла на 893 064 тис. грн або на 22,4%, що свідчить про збільшення виробничих витрат підприємства.

Чистий дохід від реалізації продукції також збільшився — на 778 327 тис. грн або на 16,02%, однак темпи зростання доходів є нижчими, ніж темпи зростання собівартості, що може негативно впливати на прибутковість. Витрати на 1 грн реалізованої продукції зросли з 0,81 грн до 0,86 грн, що означає погіршення ефективності витрат і свідчить про необхідність оптимізації виробничих процесів.

Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток у 2024 році зменшився на 206 264 тис. грн або на 46,4%, що свідчить про значне зниження ефективності основної діяльності підприємства. Це може бути пов'язано як зі зростанням витрат, так і з уповільненням зростання доходів.

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток скоротився ще істотніше – на 191 467 тис. грн, або на 61,9%, що є тривожним сигналом про загальне погіршення фінансових результатів. Сума витрат з податку на прибуток зменшилася на 31 870 тис. грн (або на 59,3%), однак це є наслідком скорочення прибутку, а не оптимізації податкового навантаження. Чистий фінансовий результат: прибуток знизився на 159 597 тис. грн, тобто на 62,5%, що свідчить про необхідність термінового перегляду витратної політики, а також пошуку шляхів підвищення рентабельності та доходності основної діяльності.

У цілому, ТДВ «Яготинський маслозавод» протягом 2023-2024 рр. продемонструвало позитивні тенденції щодо зростання показників використання виробничих ресурсів, таких як вартість основних засобів, оборотних активів і продуктивність праці. Аналіз структури та динаміки активів, а також джерел їх фінансування у діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

**Аналіз структури та динаміки активів, а також джерел їх фінансування
у діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр.**

Показники	На 31.12.2023р.		На 31.12.2024р.		Відхилення 2024 р. до 2023 р.		
	тис. грн	%	тис. грн	%	абсолют ні відхилен ня	темп зміни, %	п.с.
1	2	3	4	5	6	7	8
АКТИВИ							
1. Необоротні активи	447473	20,67	590637	25,37	143164	131,9	4,7
2. Оборотні активи	1717107	79,33	1737059	74,64	19952	101,1	-4,7
БАЛАНС:	2164580	100,00	2327696	100,00	163116	107,5	x
ПАСИВИ							
1. Власний капітал	940195	43,43	815758	35,04	-124437	86,78	-8,39
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	239316	11,05	215351	9,25	-23965	90,0	-1,8
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	985069	45,50	1296587	55,70	311518	131,6	10,2
БАЛАНС:	2164580	100,00	2327696	100,00	163116	107,5	x

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності

Аналіз структури та динаміки активів ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. вказує на позитивні зміни. Зокрема, питома вага необоротних активів збільшилась на 4,7 п.с. через зростання обсягу інвестицій у довгострокові активи на 31,9%, що є результатом модернізації виробництва та збільшення кількості основних засобів. Водночас, питома вага оборотних активів знизилась на 4,7 п.с., а їх загальний обсяг зріс на 1,1%, що свідчить про зростання запасів та дебіторської заборгованості.

Щодо структури та динаміки джерел фінансування активів, зміни свідчать про зниження питомої ваги власного капіталу на 8,39 п.с. і зменшення його загального обсягу на 12,3%, що є ознакою зниження фінансової стійкості ТДВ «Яготинський маслозавод». З іншого боку, поточні зобов'язання зросли на 31,6% і їх частка збільшилась на 10,2 п.с., що вказує на зростання короткострокових зобов'язань, що є результатом зростання операційної діяльності, але підвищує ризик ліквідності.

Склад та структуру операційних витрат ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. наведено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

**Склад та структура операційних витрат ТДВ «Яготинський
маслозавод» за 2023-2024 рр.**

№ з/п	Показники	2023 рік		2024 рік		Відхилення 2024 р. до 2023 р.		
		тис. грн	%	тис. грн	%	абсолю тні відхил ення	темп зміни, %	п.с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Матеріальні затрати	3246084	83,01	4087026	83,31	840942	125,9	0,3
2	Витрати на оплату праці	249790	6,38	298653	6,08	48863	119,5	-0,3
3	Відрахування на соціальні заходи	52222	1,33	62271	1,26	10049	119,2	-0,07
4	Амортизація	73423	1,87	80115	1,63	6692	109,1	-0,24
5	Інші операційні витрати	288693	7,38	377376	7,69	88683	130,7	0,31
	РАЗОМ:	3910212	100,0	4905441	100,0	995229	125,4	0

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності

З табл. 2.5 можна зробити висновок, що аналіз складу та структури операційних витрат ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. показує загальне зростання витрат на 995 229 тис. грн або на 25,4%, що вказує на збільшення собівартості виробництва продукції. Найбільшу частку у структурі витрат традиційно займають матеріальні затрати, які зросли на 840 942 тис. грн або на 25,9% і становлять 83,31% від загального обсягу операційних витрат у 2024 р. Незначне збільшення їх частки на 0,3 п.с. свідчить про повну стабільність матеріаломісткості виробництва.

Витрати на оплату праці протягом аналізованого періоду на підприємстві зросли на 48 863 тис. грн або на 19,5%, а відрахування на соціальні заходи – на 10 049 тис. грн або на 19,2%, проте їх частки в загальному обсязі операційних витрат знизились на 0,3 п.с. та 0,07 п.с відповідно. Амортизаційні витрати також зросли на 6 692 тис. грн або на 9,1%, але їх частка скоротилася на 0,24 п.с., що є наслідком повільного оновлення основних засобів.

Найбільше зростання відбулося за статтею інших операційних витрат, які збільшилися на 88 683 тис. грн або на 30,7%, що призвело до їх зростання у структурі витрат на 0,31 п.с. Така тенденція вказує на збільшення суми витрат на енергоносії, логістику та адміністративні потреби, що вимагає їх перегляду для подальшої оптимізації.

Оцінку ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. наведено в табл. 2.4.

Аналіз ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. показує дещо негативну динаміку фінансової стійкості підприємства. Коефіцієнт покриття знизився з 1,74 до 1,33, тобто на 23,5%, що свідчить про зменшення здатності підприємства покривати поточні зобов'язання оборотними активами. Коефіцієнт швидкої ліквідності також знизився з 1,54 до 1,14, тобто на 25,9%, що вказує на погіршення фінансової гнучкості. Особливо критичним є зниження коефіцієнта абсолютної ліквідності з 0,04 до 0,02, тобто на 50%, що вказує на

низький рівень високоліквідних активів (готівкових коштів та їх еквівалентів) для нейгайного погашення зобов'язань.

Таблиця 2.4

Оцінка ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр.

№ з/п	Показники	Нормативне значення	Роки		Відхилення	
			2023	2024	абсолютні відхилення	темпи зміни, %
1	2	3	4	5	6	7
1	Коефіцієнт покриття (загальний)	> 1	1,74	1,33	-0,41	76,5
2	Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 0,5	1,54	1,14	-0,4	74,1
3	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,2	0,04	0,02	-0,02	50,0
4	Частка оборотних засобів у активах	за планом	0,79	0,74	-0,05	93,7
5	Частка виробничих запасів в оборотних активах	> 0,5	0,06	0,07	0,01	116,6
6	Робочий капітал (чистий оборотний капітал), тис. грн	середньогалузеве	732038	440472	-291566	60,2

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності

Структурні зміни активів також вплинули на ліквідність підприємства. Частка оборотних засобів у загальних активах знизилася з 0,79 до 0,74, тобто на 6,3%, що вказує на зменшення гнучкості фінансування поточної діяльності. Водночас частка виробничих запасів у оборотних активах зросла з 0,06 до 0,07, тобто на 16,6%, що свідчить про накопичення нереалізованої продукції або сировини. Найбільш суттєве зниження показує робочий капітал, який знизився на 291 566 тис. грн або на 39,8%, що свідчить про зменшення фінансових ресурсів для покриття короткострокових зобов'язань.

Оцінку платоспроможності ТВД «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. наведено в табл. 2.5. Аналіз платоспроможності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. вказує на деяке погіршення фінансової стабільності підприємства.

Таблиця 2.5

**Оцінка платоспроможності ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2023-2024 рр.**

№ з/п	Показники	Нормативне значення	Роки		Відхилення	
			2023	2024	абсолютні відхилення	темп зміни, %
1	2	3	4	5	6	7
1	Коефіцієнт фінансової стабільності	> 0,5	0,76	0,53	-0,23	69,8
2	Маневреність робочого капіталу	> 1	0,26	0,57	0,31	219,2
3	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	< 0,5	0,56	0,64	0,08	114,2
4	Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	> 0,5	0,77	0,53	-0,24	68,9
5	Співвідношення власного капіталу і поточних зобов'язань		0,95	0,70	-0,25	73,7
6	Фінансовий леверидж	> 1	1,30	1,85	0,55	57,7

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності

Коефіцієнт фінансової стабільності знизився з 0,76 до 0,53, тобто на 30,2%, що свідчить про зменшення частки власного капіталу у загальній структурі фінансування активів. Водночас коефіцієнт концентрації залученого капіталу зріс з 0,56 до 0,64, тобто на 14,2%, що означає збільшення залежності підприємства від позикових коштів. Також зниження співвідношення власного капіталу і поточних зобов'язань з 0,95 до 0,70, тобто на 6,3% свідчить про зростання рівня боргового навантаження та зменшення можливостей компанії покривати свої короткострокові зобов'язання власними ресурсами.

Позитивним моментом є покращення маневреності робочого капіталу, яка зросла з 0,26 до 0,57, тобто в більше ніж 2 рази, що вказує на збільшення частки власних обігових коштів у структурі фінансування. Коефіцієнт маневреності робочого капіталу у той же час знизився з 0,77 до 0,53, тобто на 31,1%, що свідчить про зменшення частки фінансових ресурсів для управління окремими напрямками діяльності. Значно зріс показник фінансового левериджу з 1,30 до 1,85, тобто на 42,3%, що вказує на підвищений рівень фінансового ризику через зростання частки залучених коштів у фінансуванні активів. Такі результати

аналізу свідчать про зростання фінансових ризиків і необхідність посилення контролю за борговим навантаженням для підтримки рівня платоспроможності.

Основні показники ділової активності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. наведено в табл. 2.6.

Аналіз ділової активності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. свідчить про деяке покращення ефективності використання активів. Коефіцієнт оборотності активів зріс з 2,31 до 2,50, що вказує на швидшу конверсію активів у виручку. Відповідно, тривалість їх обороту скоротилася на 12 днів, що досить позитивно вплинуло на фінансовий цикл. Значно покращилась й оборотність оборотних активів на 51,7%, а період обороту скоротився на 42 дні. Це означає, що підприємство швидко реалізує продукцію та отримує грошові кошти, що покращує його фінансову стійкість.

Таблиця 2.6

**Основні показники ділової активності ТДВ «Яготинський
маслозавод» за 2023-2024 рр.**

№ з/п	Показники	Роки		Відхилення	
		2023	2024	абсолютні відхилення	темп зміни, %
1	2	3	4	5	6
1	Коефіцієнт оборотності активів	2,31	2,50	0,19	108,2
2	Тривалість обороту активів, дн.	158	146	-12	92,5
3	Коефіцієнт оборотності оборотних активів	2,92	4,43	1,51	151,7
4	Тривалість обороту оборотних активів, дн.	125	83	-42	66,4
5	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	5,97	6,41	0,44	107,3
6	Тривалість обороту власного капіталу, дн.	61	57	-4	93,5
7	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	8,00	8,70	0,7	108,7
8	Тривалість обороту дебіторської заборгованості, дн.	46	42	-4	91,4
9	Коефіцієнт обороту кредиторської заборгованості	218,97	241,03	22,06	110,1
10	Тривалість обороту кредиторської заборгованості, дн.	2	2	0	0

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності

Оборотність власного капіталу зросла з 5,97 до 6,41, а тривалість обороту скоротилася на 4 дні, що свідчить про більш ефективне використання власних ресурсів. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості зріс на 8,7%, а період її погашення скоротився на 4 дні, що означає прискорення розрахунків з

покупцями. Кредиторська заборгованість обернулася протягом 2023-2024 рр. протягом 2 днів, що свідчить про збереження ефективної політики управління зобов'язаннями. Аналіз рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. наведено в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Аналіз рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод»
за 2023-2024 рр., %**

№ з/п	Показники	Роки		Відхилення абсолютні відхилення
		2023	2024	
1	2	3	4	5
1	Рентабельність продукції (товарів, робіт, послуг)	5,25	1,69	-3,56
2	Рентабельність операційної діяльності	9,14	2,08	-7,06
3	Рентабельність господарської діяльності	5,5	1,8	-3,7
4	Рентабельність власного капіталу	31,4	10,8	-20,6
5	Рентабельність активів	11,79	4,11	-7,68

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності

Аналіз рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. свідчить про те що рентабельність продукції знизилася з 5,25% до 1,69% (на 3,55 п.п.), що свідчить про зменшення прибутковості реалізованої продукції. Це може бути наслідком зростання собівартості або зниження цін реалізації. Рентабельність операційної діяльності впала з 9,14% до 2,08%, що становить зниження на 7,05 п.п. Це вказує на різке погіршення ефективності основної господарської діяльності підприємства. Рентабельність господарської діяльності скоротилася на 3,7 п.п. (з 5,5% до 1,8%), що свідчить про загальне зниження ефективності використання ресурсів на всіх етапах виробничо-збутового процесу. Рентабельність власного капіталу зменшилася з 31,4% до 10,8% (на 20,6 п.п.), що є серйозним сигналом про зниження прибутковості інвестицій власників та акціонерів підприємства. Рентабельність активів також знизилася на 7,68 п.п. (з 11,79% до 4,11%), що означає менш ефективне використання всього майнового потенціалу підприємства.

2.3. Теоретичні основи та практичний аналіз довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр.

Для проведення економічного аналізу довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» (питома вага та абсолютне відхилення структури) та Аналітична таблиця для проведення економічного аналізу довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» (у тис. грн, абсолютне та відносне відхилення) доцільно запропонувати аналітичну таблицю, що наведено в табл. 2.8 та 2.9.

Таблиця 2.8

Аналітична таблиця для проведення економічного аналізу довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» (питома вага та абсолютне відхилення структури)

№ з/п	Показники	Попередній рік (D)	Звітний рік (F)	Абсолютне відхилення структури, в п.с. (H = F – D)
1	2	3	4	5
1	Власний капітал (Ф.1 р.1495)	940 195	815 758	-124 437
2	Довгострокові зобов'язання (Ф.1 р.1595)	239 316	215 351	-23 965
3	Поточні зобов'язання (Ф.1 р.1695)	985 069	1 296 587	+311 518
4	РАЗОМ	2 164 580	2 327 696	+163 116

Джерело: узагальнено автором

У звітному періоді відбулися такі зміни в абсолютних значеннях статей пасиву: власний капітал зменшився на 124 437 тис. грн (до 86,77% від попереднього року), що є негативним сигналом. Ймовірно, це пов'язано зі значним зменшенням нерозподіленого прибутку. Така динаміка свідчить про втрати або зниження прибутковості.

Довгострокові зобов'язання зменшилися на 23 965 тис. грн (до 89,98%), що може означати погашення боргів або зниження кредитування на довгостроковий період.

Поточні зобов'язання зросли на 311 518 тис. грн — до 131,63% від минулого року. Це різке збільшення короткострокової заборгованості може створювати ризики нестачі обігових коштів або проблеми з платоспроможністю у короткостроковій перспективі.

Загальний обсяг пасиву зріс на 163 116 тис. грн, або на 7,54%. Це свідчить про розширення фінансування діяльності, проте за рахунок менш стабільних джерел (поточні зобов'язання).

Таблиця 2.8

**Аналітична таблиця для проведення економічного аналізу довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод»
(у тис. грн, абсолютне та відносне відхилення)**

№ з/п	Показники	Питома вага, % Попередній рік (D)	Питома вага, % Звітний рік (F)	Абсолютне відхилення структури, в п.с. (H = F – D)
1	2	3	4	5
1	Власний капітал (Ф.1 р.1495)	43,44	35,04	–8,40
2	Довгострокові зобов'язання (Ф.1 р.1595)	11,06	9,25	–1,81
3	Поточні зобов'язання (Ф.1 р.1695)	45,50	55,71	+10,21
4	РАЗОМ	100,00	100,00	–

Джерело: узагальнено автором

У звітному році відбулася зміна структури джерел формування пасиву підприємства: частка власного капіталу зменшилась з 43,44% до 35,04%, тобто на 8,40 п.п. Це свідчить про зниження фінансової автономії підприємства, що потенційно може підвищити ризики залежності від зовнішніх джерел фінансування. Довгострокові зобов'язання також знизилися у питомій вазі — на 1,81 п.п. Це може означати зменшення обсягу залучених довгострокових ресурсів, або переорієнтацію фінансування на короткострокові зобов'язання. Поточні зобов'язання значно зросли у структурі пасиву: з 45,50% до 55,71% (на 10,21 п.п.). Це вказує на посилення короткострокової фінансової залежності, що може знижувати фінансову стійкість у довгостроковій перспективі.

Питому вагу довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» у складі джерел фінансування активів за 2023-2024 рр. наведено на рис. 2.4.

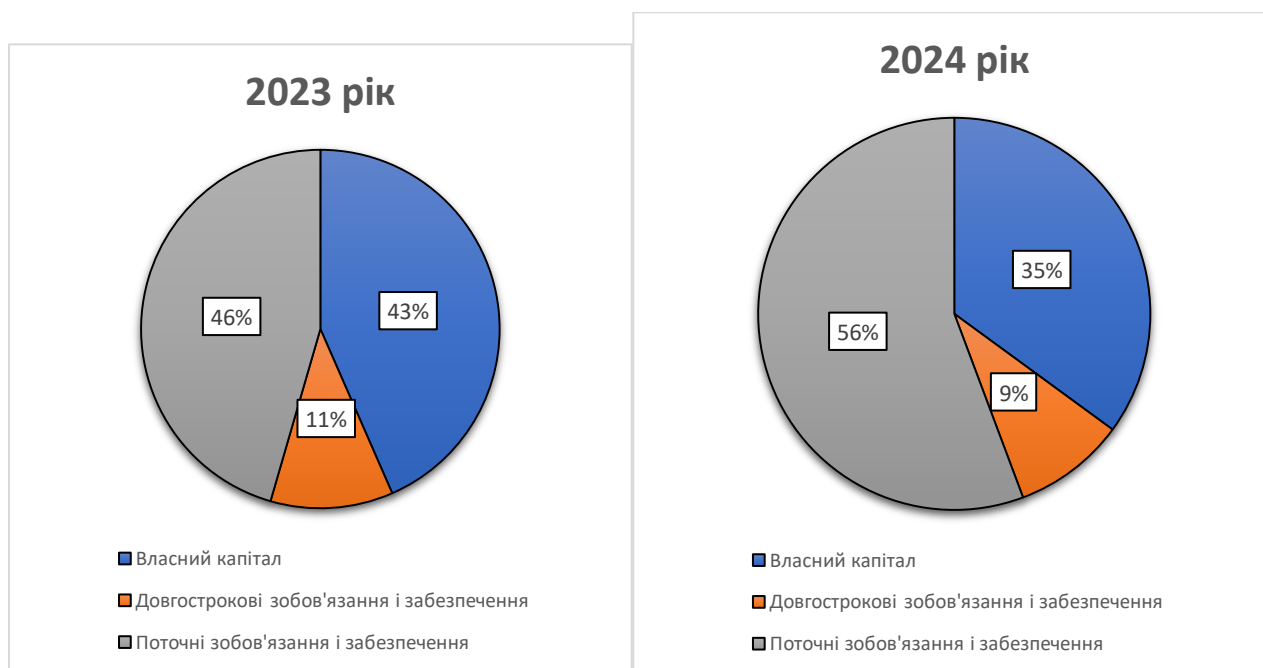

Рис. 2.4. Питома вага довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. у складі джерел фінансування активів, %

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності

З рис. 2.8 можна побачити, що довгострокові зобов'язання у складі джерел фінансування активів ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2023 р. мають найменшу питому вагу – 11%. Аналогічна ситуація спостерігалася й протягом 2024 р., однак їх питома вага у складі джерел фінансування активів знизилась до 9%. Все це вказує на те, що підприємство фінансує активи за рахунок власного капіталу та короткострокових позик. Зниження питомої ваги довгострокових зобов'язань до 9% у 2024 р. вказує на зменшення залежності підприємства від довгострокового кредитування і залучення інвестицій.

Динаміку довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. наведено на рис. 2.5.

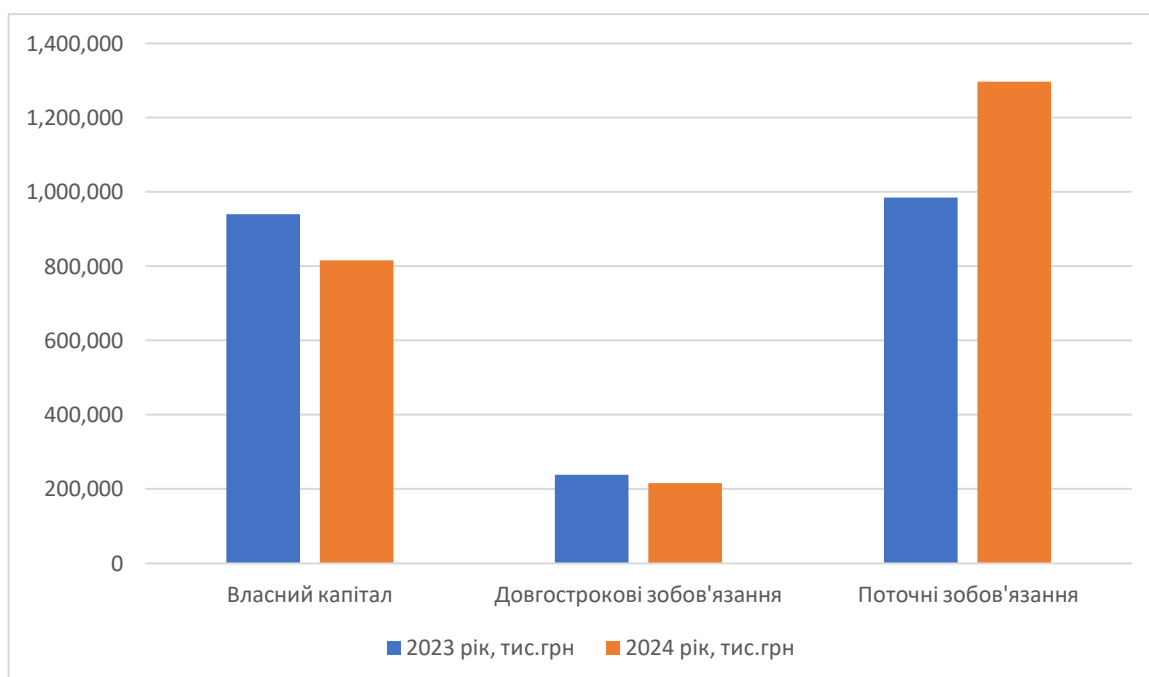

Рис. 2.5. Динаміка довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр., тис. грн

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності

З рис. 2.5 можна побачити, що фінансова структура підприємства змінилась у бік більш ризикованої моделі, з перевагою короткострокового фінансування та зменшенням частки власного капіталу, що вимагає посилення контролю за ліквідністю та поверненням до стабільного прибутку.

РОЗДІЛ 3

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ДОВГОСТРОКОВИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

3.1. Основні завдання і методи аудиту довгострокових зобов'язань

Аудит фінансової звітності – це аудиторська послуга, що передбачає перевірку даних бухгалтерського обліку та показників фінансової звітності підприємства або представництва іноземної компанії. Його метою є надання незалежного аудиторського висновку щодо відповідності фінансової звітності встановленим стандартам – національним або міжнародним, а також іншим нормативним вимогам [15].

Аудит довгострокових зобов'язань є важливою складовою фінансового контролю підприємства, оскільки забезпечує перевірку достовірності облікових даних, оцінку відповідності фінансової звітності нормативним вимогам, а також виявлення можливих ризиків.

Будь-яка аудиторська процедура здійснюється відповідно до вимог міжнародних стандартів аудиту, що визначають принципи та методи перевірки фінансової звітності. Аудиторська фірма ставить перед собою мету – здійснити оцінку обсягу інформації щодо правильності ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, що є основою для формування незалежного висновку аудитора про достовірність фінансових звітів.

В рамках аудиту поточних зобов'язань, згідно з МСА 530, МСА 505 та МСА 230, перевірка правильності ведення обліку довгострокових зобов'язань передбачає використання зовнішніх підтверджень для отримання незалежних доказів. МСА 505 «Зовнішні підтвердження» регламентує процес одержання аудиторських доказів від різних зовнішніх користувачів, що дозволяє аудиторам формувати обґрунтовані висновки про точність та правдивість відображених даних у фінансових звітах підприємства.

Для того, щоб розкрити методичне забезпечення процесу аудиту, доцільно розглянути мету, завдання та джерела інформації, що наведено в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

**Взаємозв'язок мети, завдань і джерел інформації для проведення аудиту
довгострокових зобов'язань підприємства**

Мета аудиту довгострокових зобов'язань – оцінка достовірності обліку та відображення довгострокових зобов'язань у фінансовій звітності, перевірка їх відповідності нормативним вимогам та визначення ризиків, пов'язаних з їх обслуговуванням.	
1	2
Завдання аудиту довгострокових зобов'язань	<ul style="list-style-type: none"> - перевірка правильності ведення бухгалтерського обліку довгострокових зобов'язань; - аналіз відповідності фінансової звітності вимогам чинного законодавства; - оцінка платоспроможності підприємства та його здатності виконувати довгострокові зобов'язання; - виявлення можливих порушень або неточностей.
Джерела інформації аудиту довгострокових зобов'язань	<ul style="list-style-type: none"> - Баланс підприємства (форма №1); - примітки до фінансової звітності; - Головна книга та оборотно-сальдові відомості; - договори з кредиторами та фінансовими установами; - виписки з банківських рахунків; - внутрішні розпорядчі документи підприємства.

Джерело: складено автором на основі [22, с. 164]

Перевірка правильності ведення бухгалтерського обліку довгострокових зобов'язань передбачає аналіз дотримання підприємством методології обліку довгострокових зобов'язань відповідно до вимог національних або міжнародних стандартів фінансової звітності. Аудитори в процесі проводять оцінку точності відображення відповідних операцій на рахунках бухгалтерського обліку, а також корективність розрахунків за відсотками та своєчасність відображення даного виду зобов'язань у фінансових звітах. Окрім цього операції з довгостроковими зобов'язаннями мають повністю сходитися з записами у Головній книзі. Значна увага приділяється правильності класифікації зобов'язань на довгострокові та короткострокові, а також відповідності балансових залишків даним аналітичного обліку.

Фінансова звітність підприємства повинна формуватися згідно з чинними нормативно-правовими актами, що регулюють бухгалтерський облік та подання фінансової інформації. Аудитори перевіряють відповідність відображених у звітності довгострокових зобов'язань вимогам НП(С)БО та МСФЗ. Також ними

оцінюється своєчасність подання фінансової звітності, коректність її складання та відповідність інформації, зазначеній у примітках до фінансової звітності.

Оцінка платоспроможності підприємства та його здатності виконувати довгострокові зобов'язання передбачає аналіз фінансового стану з метою оцінки можливостей обслуговувати довгострокові борги. Для цього аудиторю проводять розрахунок показників ліквідності, фінансової стійкості та покриття боргових зобов'язань. Також аудиторами озглядається структура капіталу підприємства, співвідношення власних і позикових коштів, рівень залежності від зовнішнього фінансування. Під час аудиту особлива увага приділяється можливим порушенням у веденні бухгалтерського обліку довгострокових зобов'язань, які можуть значно вплинути на достовірність фінансової звітності.

Етапи аудиторської перевірки довгострокових зобов'язань підприємства наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Етапи аудиторської перевірки довгострокових зобов'язань підприємства

Етапи	Період застосування	Мета	Методичні прийоми
1	2	3	4
Підготовчий (планування)	На стадії узгодження умов проведення аудиту	Визначення обсягу, методів та підходів до перевірки довгострокових зобов'язань, оцінка ризиків, знайомство з особливостями діяльності підприємства	Аналіз фінансової звітності, вивчення облікової політики, ідентифікація основних ризиків, складання аудиторського плану
Деталізована перевірка	В процесі проведення аудиту	Оцінка правильності обліку довгострокових зобов'язань, перевірка відповідності фінансової звітності встановленим стандартам, виявлення можливих порушень	Перевірка первинних документів, аналіз реєстрів бухгалтерського обліку, звірка даних з фінансовою звітністю, співставлення залишків на рахунках.
Заключний (закінчення перевірки)	Після завершення перевірки	Формування висновків, підготовка аудиторського звіту, надання рекомендацій щодо усунення порушень та покращення обліку довгострокових зобов'язань	Узагальнення отриманих результатів, оформлення аудиторського висновку, консультування щодо виявлених проблем

Джерело: складено автором на основі [9, с. 29]

На початковому етапі аудиту довгострокових зобов'язань необхідно здійснити ретельний аналіз фінансової звітності підприємства. Все це дозволяє зрозуміти, як відображені зобов'язання в загальному контексті фінансових показників і виявити неточності або невідповідності. Паралельно проводиться вивчення облікової політики підприємства, що допомагає зрозуміти, як саме були сформовані довгострокові зобов'язання відповідно до вимог національних та міжнародних стандартів. Ідентифікація основних ризиків дозволяє виявити потенційні слабкі місця у веденні бухгалтерського обліку і визначити сфери, які потребують більш детальної перевірки. На основі цих результатів складається аудиторський план, що враховує специфіку зобов'язань, й визначає пріоритетні напрями перевірки.

Другий етап аудиту передбачає детальну перевірку первинних документів, що підтверджують факт наявності й розмір довгострокових зобов'язань. Аналіз регістрів бухгалтерського обліку дає змогу аудиторам перевірити правильність відображення інформації про зобов'язання в облікових записах. Звірка даних з фінансовою звітністю дозволяє переконатися в достовірності відображених у балансі та інших звітах показників. Також важливим аспектом є співставлення залишків на рахунках бухгалтерського обліку з реальними наявними даними, щоб впевнитися в їх точності.

Основні категорії довгострокових зобов'язань та відповідні первинні документи для їх аудиту включають [30, с. 197]:

1) відстрочені податкові зобов'язання – виникають через тимчасові різниці між бухгалтерським та податковим обліком. Для їх перевірки використовуються:

- податкові декларації та розрахунки – містять інформацію про обчислення податків та обґрунтування відстрочених податкових зобов'язань;
- фінансова звітність (Баланс, Звіт про фінансові результати) – відображає зміни у відстрочених податках;
- акти податкових перевірок – містять можливі коригування зобов'язань.

2) пенсійні зобов'язання – зобов'язання перед своїми працівниками щодо додаткових пенсійних виплат або участі у пенсійних фондах. Для їх аудиту використовують:

- колективні договори та угоди – регламентують умови виплат;
- розрахункові відомості – містять інформацію про нараховані та виплачені пенсійні внески;
- договори з пенсійним фондом – підтверджують співпрацю підприємства із відповідними установами;

3) довгострокові кредити банків – позики, отримані підприємством на тривалий період. Для аудиту необхідні:

- кредитні договори – містять умови надання позики, строки погашення та відсоткові ставки;
- графіки платежів – показують динаміку виплат за кредитами;
- виписки з банківських рахунків – підтверджують погашення кредиту та сплату відсотків;
- акти звірки з банком – відображають фактичний стан заборгованості;

4) інші довгострокові зобов'язання – боргові зобов'язання, які не належать до інших категорій. Для їх перевірки використовують:

- договори позик та фінансової оренди – регламентують умови надання коштів чи активів у користування;
- акти звірки з контрагентами – підтверджують суму боргу;
- фінансова звітність підприємства – відображає структуру та динаміку довгострокових зобов'язань;

5) довгострокові забезпечення та забезпечення витрат персоналу – резерви, створені для покриття майбутніх витрат. Документами для їх аудиту є:

- накази про створення резервів – містять інформацію про обґрунтування та розрахунок сум;
- розрахунки бухгалтерії – відображають методику формування резервів;
- фінансова звітність та примітки до неї – містять розкриття інформації про довгострокові забезпечення.

б) цільове фінансування та благодійна допомога – виникають у випадку отримання підприємством коштів із певною метою. Для їх перевірки необхідні:

- договори цільового фінансування або договори про благодійні внески – встановлюють умови використання коштів;

- розпорядчі документи – регламентують витрачання отриманих коштів підприємством;

- звіти та виписки з банківських рахунків – підтверджують надходження та використання коштів

7) страхові резерви – кошти, пов'язані зі страховими виплатами та відшкодуваннями. Для аудиту необхідні:

- договори страхування – визначають умови створення резервів;

- розрахунки страхових резервів – відображають їх розмір та призначення;

- звіти страхових компаній – містять інформацію про стан страхових виплат.

8) до довгострокових зобов'язань також належать різні види інвестиційних зобов'язань, які перевіряють за допомогою:

- договорів про інвестування – регламентують умови залучення та використання коштів;

- актів приймання інвестиційних внесків – підтверджують отримання фінансування;

- бухгалтерських реєстрів – містять перелік даних про облік інвестиційних контрактів.

На заключному етапі аудитор проводить узагальнення отриманих ним результатів перевірки, аналізує всі виявлені невідповідності або помилки. На основі цього формулюється аудиторський висновок, в якому зазначаються усі суттєві аспекти фінансової звітності підприємства та стан його довгострокових зобов'язань. Висновок є основним документом, що містить думку аудитора про правильність та відповідність звітності чинним стандартам. Крім того, аудитор надає консультування підприємству щодо виявлених проблем, рекомендації щодо їх усунення, а також допомогу в покращенні облікової політики.

3.2. Методичний аспект проведення аудиту довгострокових зобов'язань

Методичний аспект проведення процедури аудиту щодо довгострокових зобов'язань охоплює сукупність принципів, підходів і процедур, спрямованих на об'єктивну оцінку правильності обліку, достовірності фінансової звітності та відповідності діяльності підприємства чинним нормативним вимогам. Аудит довгострокових зобов'язань дозволяє визначити рівень фінансової стійкості, оцінити ризики, пов'язані з довгостроковими боргами та перевірити дотримання умов кредитних договорів та інших фінансових зобов'язань. Комплексний підхід до аудиторської перевірки сприяє підвищенню прозорості фінансової діяльності підприємства та забезпеченню довіри з боку інвесторів і кредиторів.

Важливим аспектом аудиту довгострокових зобов'язань підприємства є ґрунтовний аналіз ефективності внутрішньогосподарського контролю. Оскільки дані зобов'язання безпосередньо впливають на витрати підприємства, аудитор повинен ретельно перевірити правильність оформлення договорів, своєчасність погашення основної суми кредиту, сплату відсотків та ведення бухгалтерського обліку, використовуючи методи раптових перевірок. Зважаючи на значні суми фінансових операцій, аудитору необхідно здійснити перевірку зобов'язань, щоб запобігти можливим випадкам шахрайства з боку облікового та управлінського персоналу.

Під час аудиту зобов'язань аудитори виконують низку аналітичних процедур, спрямованих на перевірку правильності розрахунків та відповідності фінансових зобов'язань підприємства встановленим договорам і обліковим стандартам. Зокрема, вони здійснюють [38, с. 413]:

- перерахунок сум нарахованих відсотків для перевірки їхньої точності та відповідності умовам кредитних договорів;
- порівняльний аналіз нарахованих відсотків у динаміці, зіставляючи їх із даними попередніх періодів, що дозволяє виявити можливі невідповідності чи помилки у розрахунках;

- обчислення частки нарахованих відсотків відносно загальної суми зобов'язань, що допомагає оцінити рівень боргового навантаження та визначити фінансову стійкість підприємства;

Щодо процедур аудиту, які стосуються безпосередньо процесу погашення зобов'язань, аудиторю необхідно [18, с. 68]: дослідити умови договорів, які регламентують порядок визначення, нарахування та оплати довгострокових зобов'язань, щоб точно перевірити їхню відповідність законодавчим нормам та внутрішнім правилам підприємства; зробити офіційні запити до контрагентів для отримання підтверджень про суми, строки та фактичне виконання фінансових зобов'язань; перевірити розрахункові та платіжні документи, включаючи банківські виписки, платіжні доручення, акти звірки з контрагентами, щоб підтвердити фактичне здійснення платежів; проаналізувати бухгалтерські записи компанії, перевіряючи правильність відображення довгострокових зобов'язань у фінансовій звітності, відповідність первинним документам і відсутність помилок або навмисних викривлень.

Аудитор має здійснити звірку даних у первинних документах (угодах, контрактах, договорах) з відображеними у бухгалтерському обліку сумами. Крім того, необхідно провести перерахунок зобов'язань, порівнюючи їх між собою, а також перевірити, чи відповідають вони ринковим умовам за результатами маркетингових досліджень. Такий підхід дає змогу отримати об'єктивну картину фінансового стану підприємства та виключити можливість викривлення даних у звітності.

Під час перевірки первинних бухгалтерських документів, що стосуються обліку довгострокових зобов'язань, аудитор може застосовувати різні методи організації перевірки: вибіркової, суцільної, комбінованої або аналітичної. Вибір конкретного підходу залежить від рівня ефективності внутрішнього контролю підприємства й ступеня довіри до управлінського персоналу. Оскільки точність і достовірність даних бухгалтерського обліку зобов'язань є критично важливими, доцільно проводити лише суцільну перевірку, що дозволяє отримати повну впевненість у правильності відображення фінансових операцій.

Процес аудиту довгострокових зобов'язань можна умовно розділити на кілька ключових етапів: аналіз та перевірка відповідності укладених договорів, угод і контрактів вимогам чинного законодавства та внутрішніх документів підприємства; оцінка умов контрактів, угод і договорів щодо обсягів запланованої продукції (товарів, робіт, послуг), та їх відповідність виробничій програмі підприємства; перевірка правильності здійснення розрахунків за довгостроковими зобов'язаннями, незалежно від форми оплати (грошова чи бартерна); аналіз обґрунтованості та законності фінансових операцій, пов'язаних із виконанням зобов'язань; оцінка ефективності ведення бухгалтерського обліку та достовірності інформації, що міститься у фінансовій звітності щодо зобов'язань підприємства.

Алгоритм комплексної методики для проведення аудиту довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» наведено на рис. 3.1.

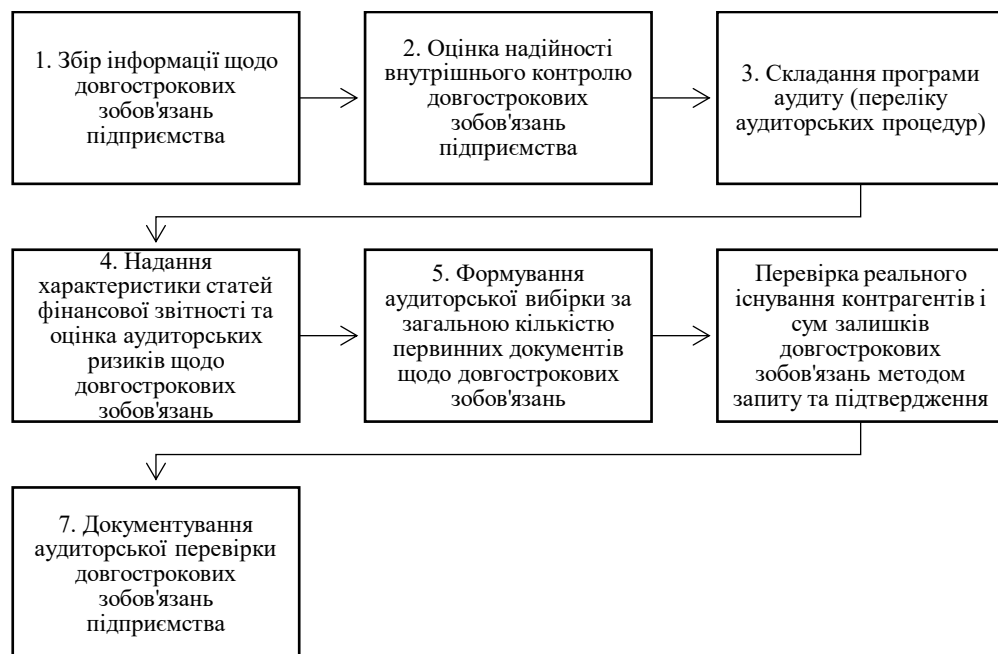

Рис. 3.1. Алгоритм комплексної методики для проведення аудиту довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод»

Джерело: побудовано автором на основі власних досліджень

Згідно Національного нормативу аудиту «Планування аудиту» № 9 передбачається складання двох документів: загальний план та програма аудиту. На основі наведеного алгоритму комплексної методики для проведення аудиту

довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» виникає потреба у формуванні плану проведення аудиту (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

**План проведення аудиту довгострокових зобов'язань
ТДВ «Яготинський маслозавод»**

Період проведення аудиту		01.03.2025-31.03.2025	
Підприємство для перевірки		ТДВ «Яготинський маслозавод»	
Об'єкт перевірки		Довгострокові зобов'язання	
Назва аудиторської фірми		ТОВ «Аудит-Фінанс»	
Укладений договір		№23 від 14.02.2025 р.	
Склад аудиторської групи		Мирошніченко А.В. Яременко А.С.	
Керівник аудиторської групи		Мирошніченко А.В.	
Рівень ризику аудиту		Середній	
№ з/п	Найменування виконаних робіт	Термін виконання	Примітки
1	Ознайомлення з діяльністю підприємства та внутрішніми документами щодо довгострокових зобов'язань	01.03-04.03.2025	Виконано
2	Оцінка системи внутрішнього контролю та облікової політики підприємства	05.03-07.03.2025	Виконано
3	Аналіз договорів та інших первинних документів щодо довгострокових зобов'язань	08.03-12.03.2025	Виконано
4	Перевірка відповідності відображення довгострокових зобов'язань у фінансовій звітності	13.03-16.03.2025	Виконано
5	Аналіз розрахунків за довгостроковими зобов'язаннями, перевірка нарахованих відсотків та їх відповідність умовам договорів	17.03-20.03.2025	Виконано
6	Оцінка ризиків, пов'язаних із довгостроковими зобов'язаннями, та надання рекомендацій щодо покращення обліку	21.03-26.03.2025	Виконано
7	Підготовка та подання аудиторського висновку керівництву підприємства	27.03-30.03.2025	Виконано
8	Виявлення помилок і надання складання аудиторського звіту	30. 03.2025 -31.03.2025	Виконано

Джерело: складено автором на основі власних досліджень

Після розробки загального плану аудиту складається детальна програма перевірки. Вона створюється на основі уточненого плану аудиту відповідно до

вимог міжнародних стандартів аудиту та положень Національного нормативу аудиту, зокрема додатку до стандарту «Договір на проведення аудиту» № 4. Програма містить перелік тих питань, які підлягають перевірці, із зазначенням напрямів аналізу, термінів виконання та методів аудиторських процедур. Крім того, у ній зазначаються періоди перевірки та способи здійснення контролю за виконанням запланованих завдань.

Аудиторська програма містить перелік об'єктів аудиту та строки їх перевірки, що сприяє контролю якості й своєчасності. Наприклад, під час аудиту довгострокових зобов'язань перевіряють факти їх погашення через аналіз договорів, фінансових документів, підтвердження від кредиторів і звірку з даними Головної книги. Програму процедури аудиту довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» наведено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Програма процедури аудиту довгострокових зобов'язань

ТДВ «Яготинський маслозавод»

№ з/п	Процедура	Робочі документи	Примітки
1	2	3	4
1	Аналіз укладених договорів щодо відповідності вимогам законодавства та облікової політики	Копії договорів, нормативні документи	Виконано
2	Перевірка умов договорів щодо строків, сум довгострокових зобов'язань і відсоткових ставок	Договори, додаткові угоди, розрахункові відомості	Виконано
3	Оцінка правильності відображення довгострокових зобов'язань у бухгалтерському обліку	Баланс, Головна книга, субрахунки рахунку 50	Виконано
4	Перевірка наявності та достовірності виплат за довгостроковими зобов'язаннями	Виписки з банку, касові ордери, платіжні доручення	Виконано
5	Проведення запитів до кредиторів щодо стану заборгованостей	Листи-запити, відповіді від контрагентів	Виконано
6	Аналіз своєчасності та правильності нарахування відсотків за кредитами та позиками	Фінансова звітність, розрахунки, нараховані відсотки	Виконано
7	Перевірка можливих ризиків непогашення довгострокових зобов'язань	Фінансовий аналіз, звіти про ліквідність	Виконано

Джерело: складено автором на основі власних досліджень

Таким чином, аудит довгострокових зобов'язань є важливим елементом фінансового контролю, що забезпечує достовірність фінансової звітності ТДВ

«Яготинський маслозавод» та повну відповідність його діяльності законодавчим вимогам. Завдяки такому комплексному підходу до процесу аудиту, включаючи детальну перевірку обліку, виконання зобов'язань і аналіз ризиків, підприємства можуть підвищити прозорість своєї фінансової діяльності, запобігти помилкам чи шахрайству, а також зміцнити довіру з боку інвесторів і кредиторів.

3.3. Шляхи удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів з обліку довгострокових зобов'язань

Оскільки ТДВ «Яготинський маслозавод» є одним із провідних підприємств молочної промисловості України, що активно залучає фінансові ресурси для модернізації виробництва та розширення ринкових можливостей. Враховуючи важливість ефективного управління довгостроковими зобов'язаннями, а також удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів обліку – ключове завдання для забезпечення фінансової стійкості компанії. Оптимізація облікових процедур, посилення рівня внутрішнього контролю та впровадження сучасних аналітичних методів сприятимуть підвищенню прозорості фінансової звітності та зниженню ризиків, пов'язаних із довгостроковими зобов'язаннями.

На сьогоднішній день у ТДВ «Яготинський маслозавод» існують окремі проблеми, які можуть ускладнювати ефективне управління довгостроковими зобов'язаннями, а саме:

- недостатня відповідність облікової політики міжнародним стандартам фінансової звітності;
- неефективна система внутрішнього контролю щодо довгострокових зобов'язань;
- обмежена аналітична підтримка управлінських рішень стосовно обліку довгострокових зобов'язань;
- недостатньо ефективна взаємодія з кредиторами та контрагентами;
- низький рівень автоматизації бухгалтерського обліку довгострокових зобов'язань;

– недостатня ефективність аудиторських процедур щодо довгострокових зобов'язань.

Облікова політика ТДВ «Яготинський маслозавод» у розрізі ведення обліку довгострокових зобов'язань формується відповідно до НП(С)БО, проте зростаюча інтеграція України вимагає адаптації до МСФЗ. Зокрема, питання нарахування відсотків за позиками, відображення довгострокових кредитів, дисконтованої вартості та їх коригування відповідно до змін валютного курсу потребують уточнення. На даний момент у підприємства є деякі невідповідності між фактичним обліком довгострокових зобов'язань та вимогами МСФЗ. До прикладу, МСФЗ вимагає дисконтування довгострокових зобов'язань, якщо вони не мають фіксованої процентної ставки, проте наразі цей підхід застосовується не до всіх фінансових інструментів компанії, що може впливати на точність фінансових показників та призводити до невірної оцінки фінансового стану підприємства в очах інвесторів та кредиторів.

Однією з ключових проблем ТДВ «Яготинський маслозавод» є відсутність уніфікованого процесу перевірки та контролю облікових операцій, пов'язаних із довгостроковими зобов'язаннями. Зокрема, на різних рівнях бухгалтерського обліку виникають деякі розбіжності у відображенні відсоткових витрат, змін у кредитних угодах та коригувань, пов'язаних із реструктуризацією боргу. Також виникають ситуації, коли платежі за зобов'язаннями проводяться із затримкою через невчасне опрацювання первинних документів, що впливає на фінансовий стан підприємства та може призводити до штрафних санкцій з боку кредиторів. Відсутність чіткої регламентації внутрішніх процедур щодо перевірки умов договорів і відповідності платежів їхнім вимогам збільшує ризик помилок та фінансових втрат.

Управління довгостроковими зобов'язаннями передбачає прогнозування майбутніх фінансових потоків, оцінку боргового навантаження та визначення оптимальних умов кредитування. Проте на даний момент у ТДВ «Яготинський маслозавод» існують певні труднощі з використанням ефективних аналітичних підходів. Зокрема, на підприємстві недостатньо використовуються фінансові

моделі для оцінки впливу зміни валютного курсу та процентних ставок на загальний обсяг боргових зобов'язань. У деяких випадках рішення щодо рефінансування боргів або реструктуризації кредитів приймаються швидко і без глибокого аналізу, що може призводити до неефективного розподілу ресурсів та підвищення фінансових ризиків. Також аналітичні інструменти, які компанія використовує для моніторингу зобов'язань, потребує оновлення, адже сучасні методи аналізу, зокрема cash flow forecasting та аналіз фінансової стійкості, не застосовуються у повному обсязі, що значно обмежує можливості ефективного планування та фінансового менеджменту.

У процесі роботи з банками, кредиторами та постачальниками у ТДВ «Яготинський маслозавод» можуть виникати проблеми з верифікацією даних щодо довгострокових зобов'язань. Наприклад, не завжди вчасно проводиться звірка залишків заборгованості, що може спричинити розбіжності між даними нашої бухгалтерії та обліковими записами контрагентів. Крім того, виникають ситуації, коли умови кредитних договорів змінюються через зміну відсоткових ставок або реструктуризацію заборгованості, але ці зміни не завжди оперативно відображаються в бухгалтерському обліку, що призводить до неправильного нарахування відсотків або несвоєчасного коригування фінансової звітності.

На підприємстві використовуються традиційні бухгалтерські системи, які не завжди забезпечують оперативність та точність обліку довгострокових зобов'язань. Розрахунок та нарахування відсотків за кредитами досить часто здійснюється вручну, що підвищує ризик арифметичних помилок. Крім того, відсутність інтеграції між фінансовими та управлінськими системами ускладнює формування комплексної картини щодо довгострокових зобов'язань. При прийнятті управлінських рішень щодо залучення нових кредитних ресурсів не завжди враховуються всі чинники, зокрема майбутні зобов'язання та графік погашення існуючих боргів. Автоматизація цих процесів дозволила б зменшити ймовірність помилок, прискорити бухгалтерський облік та покращити взаємодію між різними відділами підприємства.

ТДВ «Яготинський маслозавод» потребує вдосконалення процесу аудиту довгострокових зобов'язань. На даний момент аудиторські перевірки не завжди охоплюють всі аспекти контролю за ними, а моніторинг нарахування відсотків та перевірка правильності відображення позик у звітності проводяться лише на вибірковій основі. Це створює ризик того, що деякі критично важливі моменти, такі як відповідність умовам договорів, правильність коригування валютних курсів чи адекватність дисконтування зобов'язань, можуть залишитися без належного контролю.

Зазначені проблеми впливають на точність обліку, ефективність процесу управління фінансами, а також на фінансову стабільність ТДВ «Яготинський маслозавод». Їх усунення є ключовим завданням для підвищення ефективності подальшої роботи та досягнення стабільних позицій в молочній галузі України. Пропоновані напрями для вдосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів з обліку довгострокових зобов'язань наведено на рис. 3.2.

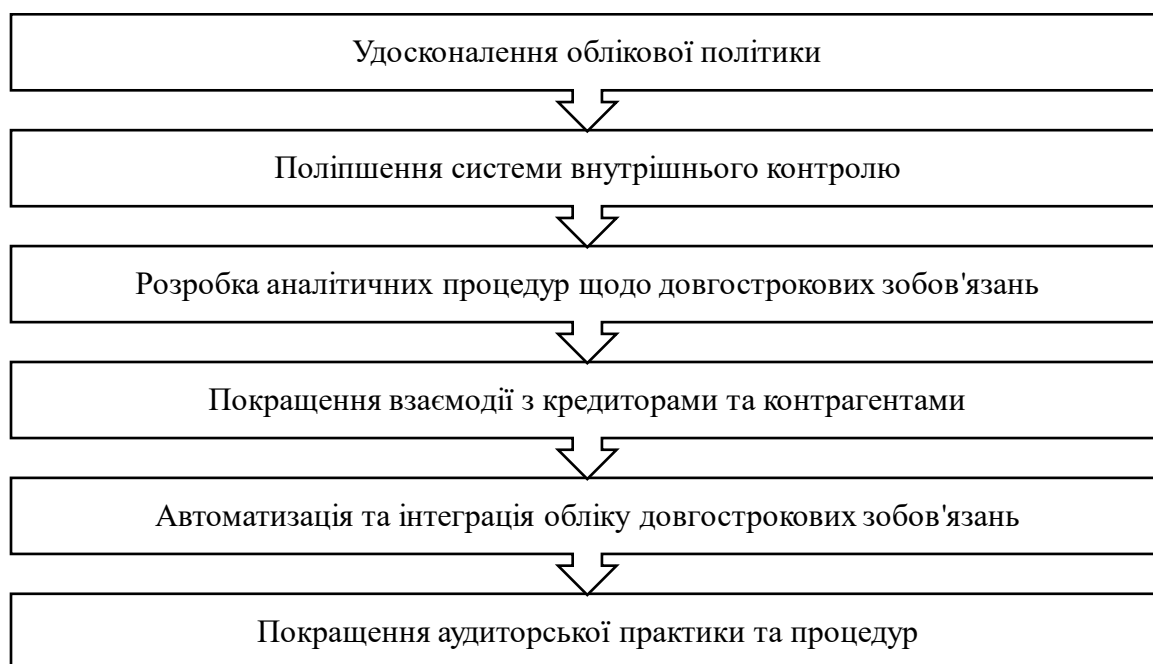

Рис. 3.2. Пропоновані напрями для вдосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів з обліку довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод»

Джерело: побудовано автором на основі власних досліджень

На рисунку 3.2 представлені напрями вдосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів щодо довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод». Так, в обліковій площині можливе впровадження сучасних програмних рішень, наприклад, автоматизація бухгалтерського обліку через BAS ERP, що дозволяє оперативно фіксувати зміни за довгостроковими зобов'язаннями та зменшити ризики людського фактору. В аналітичному напрямі доцільно поглибити аналіз структури боргу за джерелами походження та строками погашення, наприклад, порівнюючи кредиторів за умовами договорів, ставками та валютними ризиками. Це сприятиме прийняттю обґрунтованих управлінських рішень щодо реструктуризації боргу. У контрольному аспекті ефективним буде впровадження регулярної звірки з контрагентами та банками, як це робиться у щоквартальному внутрішньому аудиті, з перевіркою відповідності даних у головній книзі підприємства, що дозволяє своєчасно виявляти та усувати розбіжності.

На ТДВ «Яготинський маслозавод» існує необхідність глибшої інтеграції з міжнародними вимогами. Зокрема, слід переглянути механізм нарахування відсотків за кредитами й позиками, а також розглянути можливість застосування методу ефективної процентної ставки, який дозволяє більш точно оцінювати реальну вартість фінансування.

Також йому варто звернути увагу на класифікацію зобов'язань та їхнє відображення у фінансовій звітності. На даний момент існує певний ризик неправильної інтерпретації довгострокових і короткострокових зобов'язань, що може призводити до неточностей у розрахунку фінансових коефіцієнтів і, як наслідок, до не зовсім вірного трактування фінансового стану підприємства. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є запровадження чітких критеріїв перекласифікації боргів у разі наближення терміну їх погашення, а також ведення окремого обліку реструктуризованих зобов'язань.

Вагомим питанням для компанії лишається методика оцінки фінансових інструментів, пов'язаних із довгостроковими зобов'язаннями. Враховуючи можливі валютні ризики та зміни процентних ставок, необхідно застосовувати

механізми хеджування та дисконтування боргових зобов'язань. Завдяки цьому ТДВ «Яготинський маслозавод» зможе більш точно оцінювати реальну вартість зобов'язань і знижувати ризики негативного впливу ринкових змін на власний фінансовий стан.

Ефективна система внутрішнього контролю є запорукою прозорості та достовірності обліку довгострокових зобов'язань. У роботі ТДВ «Яготинський маслозавод» необхідно вдосконалити контрольні механізми, що стосуються оформлення договорів, своєчасності виконання фінансових зобов'язань та моніторингу платежів. Особливої уваги потребує аналіз умов кредитних угод, оскільки недоліки у їхньому формулюванні можуть призводити до додаткових фінансових витрат у вигляді штрафів та пені за прострочення платежів.

Окремим напрямом удосконалення за даним напрямом є автоматизація процедур внутрішнього контролю. На підприємстві слід впровадити систему попереджувального контролю, яка дозволить завчасно ідентифікувати ризики порушення умов договорів та забезпечить вчасну реакцію на потенційні проблеми. Впровадження програмного забезпечення Microsoft Dynamic 365 Finance, яке автоматично аналізує строки погашення зобов'язань та сигналізує про необхідність здійснення платежу, значно зменшить ризик прострочених виплат.

ТДВ «Яготинський маслозавод» варто підвищити рівень відповідальності персоналу, що здійснює контроль за виконанням боргових зобов'язань. Для цього доцільно запровадити систему регулярного внутрішнього аудиту, яка дозволить оцінювати ефективність існуючих механізмів контролю та виявляти слабкі місця у фінансовому управлінні.

З метою забезпечення фінансової стійкості підприємства необхідно розширити та поглибити окремі аналітичні процедури, пов'язані з управлінням довгостроковими зобов'язаннями. На даний момент основна проблема полягає у недостатньому рівні прогнозування фінансових потоків, що може призводити до невчасного виконання боргових зобов'язань. Для вирішення цієї проблеми слід

запровадити комплексний аналіз боргового навантаження, який враховуватиме як поточні зобов'язання, так і майбутні витрати на їх обслуговування.

Для покращення аналітичних процедур варто запровадити автоматизовану систему збору та обробки фінансових даних. Така система дозволить ТДВ «Яготинський маслозавод» швидко відстежувати динаміку змін у зобов'язаннях, виявляти відхилення від запланованих показників та своєчасно ухвалювати коригувальні рішення.

Надійна та ефективна взаємодія з кредиторами відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності фінансових потоків. Однією з актуальних проблем ТДВ «Яготинський маслозавод» є недостатня прозорість у процесі комунікації з фінансовими установами та контрагентами, що може призводити до невчасного отримання інформації про зміни у кредитних умовах. Щоб уникнути таких ризиків, слід налагодити систему регулярних звірок з кредиторами залишків заборгованостей та узгодження термінів погашення. Також варто забезпечити належний документообіг компанії, що унеможливить виникнення розбіжностей між бухгалтерськими даними та інформацією, якою володіють кредитори. Запровадження механізму автоматичного обміну фінансовими даними з банками та постачальниками сприятиме підвищенню рівня контролю над борговими зобов'язаннями та дозволить своєчасно реагувати на будь-які зміни у фінансових договорах.

Впровадження сучасних інформаційних технологій у бухгалтерський облік є невід'ємною складовою ефективного управління фінансами. Автоматизація процесів дозволить зменшити ризик людських помилок та покращити точність розрахунків щодо нарахування відсотків, амортизації боргів та ведення фінансової звітності. Зокрема, досить доцільним є впровадження ERP-системи, яка інтегрує всі фінансові дані підприємства в єдину інформаційну платформу. Це сприятиме ефективному управлінню довгостроковими зобов'язаннями ТДВ «Яготинський маслозавод», оскільки забезпечить формування фінансових звітів, контроль за строками платежів та можливість моделювання фінансових потоків в автоматичному режимі. Окрім того, використання програмного забезпечення

для обліку довгострокових зобов'язань дозволить скоротити час на обробку фінансових документів та підвищити рівень прозорості облікових операцій.

Для забезпечення достовірності обліку довгострокових зобов'язань та мінімізації ризиків фінансових помилок ТДВ «Яготинський маслозавод» необхідно переглянути та вдосконалити аудиторські процедури. Досягнути реалізації даного напрямку можна за допомогою впровадження більш глибокого аналізу фінансових документів, застосування новітніх технологій для аудиту, посилення внутрішнього контролю та підвищення кваліфікації працівників, які здійснюють внутрішній аудит.

Однією з ключових проблем є недостатня глибина аудиторської перевірки довгострокових зобов'язань, особливо в частині відповідності обсягу даних у фінансовій звітності реальним зобов'язанням підприємства. Для вирішення цієї проблеми необхідно:

- збільшити частоту перевірок довгострокових зобов'язань (не лише в рамках річного аудиту, а й у форматі щоквартального контролю).
- впровадити багаторівневу перевірку даних: звіряти інформацію про борги не лише за бухгалтерськими регістрами, але й за контрактами, банківськими виписками, податковою звітністю та внутрішніми фінансовими прогнозами;
- використовувати метод підтвердження зобов'язань через запити до кредиторів, банків та інших контрагентів, що дозволить уникнути неточностей у відображенні залишків боргів.

Традиційні методи процесу аудиту, які базуються на вибірковій перевірці документів, можуть не давати повної картини фінансового стану підприємства. Використання спеціалізованих програмних рішень дозволить суттєво підвищити ефективність перевірок. Зокрема, можна застосовувати такі інструменти:

- CaseWare IDEA та ACL Analytics – програми для автоматизованого аналізу фінансових даних, які виявляють аномальні операції, підозрілі платежі та можливі порушення у веденні обліку;

- SAP Audit Management – система для проведення внутрішнього аудиту в режимі реального часу, яка автоматизує перевірку договорів, звітів і банківських виписок;

- Microsoft Power BI – аналітична платформа, що дозволяє будувати інтерактивні звіти та контролювати динаміку змін у боргових зобов'язаннях підприємства.

Проблемою ТДВ «Яготинський маслозавод» є низький рівень підготовки персоналу щодо змін у податковому законодавстві, фінансових стандартах та сучасних методах аудиту. Для усунення даної проблеми в діяльності компанії можна запропонувати такі заходи:

- організувати регулярні курси підвищення кваліфікації для внутрішніх аудиторів і бухгалтерів;

- проводити внутрішні тренінги з використання аналітичних інструментів та програмного забезпечення;

- співпрацювати виключно лише з надійними аудиторськими фірмами для отримання незалежної оцінки фінансової звітності та вдосконалення внутрішніх процедур.

Незалежний аудит є досить важливим інструментом оцінки достовірності фінансових даних. Для ТДВ «Яготинський маслозавод» доцільно запровадити практику щорічного залучення зовнішніх аудиторських компаній, які мають досвід у перевірці підприємств харчової промисловості, що дозволить отримати об'єктивну оцінку фінансового стану та виявити потенційні ризики саме для даної галузі.

Отже, для підвищення ефективності обліку та контролю довгострокових зобов'язань у ТДВ «Яготинський маслозавод» доцільно впровадити низку заходів, що спрямовані на вдосконалення фінансового управління. Зокрема, важливо автоматизувати всі облікові процеси, що дозволить зменшити ризик помилок і прискорити обробку фінансових даних. Додатково слід посилити систему внутрішнього контролю, що сприятиме своєчасному виявленню та мінімізації ризиків, пов'язаних із довгостроковими зобов'язаннями.

ВИСНОВКИ

1. Довгострокові зобов'язання є однією з основних категорій пасивів у фінансовій звітності підприємства, що відображають його борги і зобов'язання, термін погашення яких перевищує 12 місяців або один операційний цикл. Вони займають важливу роль у забезпеченні фінансової стабільності підприємства, оскільки дають можливість для залучення необхідних ресурсів для реалізації масштабних інвестиційних проєктів, розширення виробництва та впровадження інновацій. Довгострокові зобов'язання дозволяють підприємствам планувати свою діяльність на тривалий період, зберігаючи фінансову ліквідність, і надають можливість здійснювати різні масштабні операції без необхідності значного використання поточних активів.

Правильне відображення довгострокових зобов'язань в бухгалтерському обліку потребує чіткого дотримання норм та стандартів, зокрема НП(С)БО 11 «Зобов'язання». Особливістю даного стандарту є класифікація довгострокових зобов'язань, яка включає різні види, такі як кредити, облігації, відстрочені податкові зобов'язання, а також забезпечення, які можуть бути погашені через понад рік або один операційний цикл. Кожен з цих видів має свої специфічні методи оцінки та відображення у фінансовій звітності. Зокрема, довгострокові кредити відображаються за сумою, що підлягає погашенню, без застосування дисконту, тоді як зобов'язання, що мають нараховані відсотки, повинні бути враховані за теперішньою вартістю. Окрім цього, стандарт визначає, що для забезпечень і непередбачених зобов'язань необхідно враховувати ймовірність їх виникнення та точність оцінки.

2. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту довгострокових зобов'язань в Україні складається з багатоступеневої системи, що включає законодавчі, нормативні, методичні та організаційні акти. Основними елементами цієї системи є Конституція України, Податковий кодекс, Цивільний кодекс та спеціалізовані закони, такі як Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Закон «Про аудит фінансової звітності

та аудиторську діяльність». Окрім того, важливими є національні стандарти бухгалтерського обліку, які забезпечують правила для визнання, оцінки та розкриття довгострокових зобов'язань. Міжнародні стандарти, зокрема МСБО, також сприяють уніфікації та порівнянності фінансової звітності, що є важливим для міжнародного бізнесу.

Попри узгодженість національних стандартів з міжнародними вимогами, система обліку, аналізу та аудиту довгострокових зобов'язань в Україні потребує подальшого вдосконалення. Для цього необхідно оновлювати законодавчі акти та нормативні документи, зокрема в контексті змін вимог розкриття інформації про можливі зобов'язання та коригування обліку за безвідсотковими позиками. Важливими є також вдосконалення методів аналізу довгострокових зобов'язань та адаптація облікової політики до сучасних економічних реалій. Такий підхід сприятиме підвищенню прозорості фінансової звітності, що покращить рівень довіри до українських підприємств на міжнародному ринку.

3. Бухгалтерський облік довгострокових зобов'язань має важливе значення для стабільного фінансового стану підприємства. У бухгалтерському обліку ці зобов'язання відображаються на відповідних рахунках та субрахунках, що дозволяє класифікувати і контролювати фінансові зобов'язання підприємства. Так, для обліку довгострокових позик використовуються рахунки 50 «Кредити банків» (на термін понад рік), для векселів – рахунок 60 «Короткострокові та довгострокові векселі видані», а для облігацій застосовується рахунок 66 «Інші довгострокові зобов'язання». Крім того, рахунок 68 «Рахунки для розрахунків за податками» відображає податкові зобов'язання, що виникають на довгострокову перспективу. Відповідна аналітика кожного рахунка дозволяє отримати точну картину про фінансову стабільність підприємства.

У фінансовій звітності довгострокові зобов'язання вказуються у пасивах балансу, де вони класифікуються як зобов'язання, що підлягають погашенню після одного року. Ці зобов'язання враховуються при розрахунку чистих активів підприємства та оцінці платоспроможності. Точне і правильне відображення довгострокових зобов'язань у фінансовій звітності дає користувачам звітності

можливість оцінити фінансову стійкість підприємства, визначити ризики та прийняти обґрунтовані рішення щодо подальшої співпраці.

4. ТДВ «Яготинський маслозавод» є важливим елементом молочної галузі України, не лише завдяки своїм виробничим потужностям, а й завдяки активній участі у соціальному житті. Завод є частиною холдингу «Молочний Альянс», що забезпечує високий рівень координації діяльності та ефективності в управлінні підприємствами, а також інтеграцію сучасних технологій у виробництво. Завод активно працює над вдосконаленням виробничих процесів, що дозволяє йому створювати інноваційну та якісну продукцію. Постійне оновлення обладнання, модернізація виробничих ліній та впровадження нових технологій є важливими аспектами стратегії ТДВ «Яготинський маслозавод», що дозволяє задовольняти зростаючий попит на молочні продукти, що відповідають сучасним стандартам якості, і продовжувати розширювати асортимент продукції для різних категорій споживачів.

Організація бухгалтерського обліку на ТДВ «Яготинський маслозавод» здійснюється на високому професійному рівні, що забезпечує ефективне управління фінансовими ресурсами та прозорість фінансових операцій. Всі етапи обліку чітко регламентовані, а його облікова політика у повній мірі відповідає вимогам національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Впровадження автоматизованих систем, регулярні внутрішні та зовнішні аудити, а також ефективний контролінг дозволяють своєчасно відображати фінансові результати, мінімізувати фінансові ризики, а також забезпечити стабільність і рентабельність діяльності підприємства.

5. Аналіз виробничо-господарської діяльності підприємства за 2023-2024 рр. показав позитивні тенденції у зростанні деяких важливих показників, таких як середньорічна вартість основних засобів, оборотних активів і продуктивність праці. Зокрема, ТДВ «Яготинський маслозавод» інвестувало кошти в оновлення виробничих потужностей, що сприяло збільшенню ефективності використання оборотних засобів. Проте, незважаючи на позитивні зміни, є певні проблеми, зокрема щодо зниження фондівіддачі, рентабельності використання основних і

оборотних засобів, що вказує на необхідність оптимізації витрат і більш ефективного використання ресурсів.

З точки зору фінансової стабільності, аналіз показав зменшення частки власного капіталу, зростання поточних зобов'язань та зниження фінансової стійкості, що може вплинути на здатність підприємства своєчасно покривати поточні зобов'язання. Збільшення собівартості продукції і операційних витрат призвело до значного зниження чистого прибутку. Підприємству слід звернути увагу на скорочення витрат і поліпшення управління оборотним капіталом для покращення ліквідності і забезпечення стабільного фінансового розвитку.

6. Аналіз довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» за 2023-2024 рр. показав досить позитивні результати в управлінні борговими зобов'язаннями підприємства. У 2024 р. спостерігалось зниження питомої ваги довгострокових зобов'язань у складі джерел фінансування активів з 11% до 9%, що свідчить про зменшення залежності від довгострокового кредитування та залучення інвестицій. Погашення довгострокових кредитів банків у 2024 р. підтверджує фінансову стабільність підприємства та його здатність виконувати зобов'язання, що сприяє підвищенню інвестиційної привабливості. Обсяг інших довгострокових зобов'язань ТДВ «Яготинський маслозавод» протягом 2023-2024 рр. зменшився на 4,4%, що вказує на тенденцію зниження боргової залежності, і є свідченням ефективного управління фінансами.

7. Аудит довгострокових зобов'язань є важливою частиною фінансового контролю підприємства, що забезпечує перевірку достовірності облікових даних та відповідності фінансової звітності чинним нормативним вимогам. Основними завданнями аудиту є проведення оцінки правильності обліку зобов'язань, аналіз відповідності звітності стандартам, а також виявлення можливих порушень чи неточностей. За допомогою перевірки різних первинних документів, аналізу бухгалтерських записів та порівняння з фінансовою звітністю аудиторі можуть виявити ризики, пов'язані з платоспроможністю підприємства і його здатністю виконувати довгострокові зобов'язання.

Етапи аудиторської перевірки забезпечують всебічний підхід до перевірки довгострокових зобов'язань, починаючи з планування і підготовки до детальної перевірки первинних документів, а також звірки даних з фінансовими звітами. Заключний етап полягає в узагальненні результатів та наданні рекомендацій для поліпшення положень облікової політики. Виявлені помилки та невідповідності коригуються на основі наданого аудиторського висновку, що допомагає не лише підтвердити точність фінансової звітності, а й вдосконалити в цілому управління всіма фінансовими інструментами.

8. Аудит довгострокових зобов'язань є критичним етапом у забезпеченні фінансової стабільності підприємства та достовірності його фінансової звітності. Здійснення ретельного аналізу умов договорів, перевірка нарахованих відсотків, а також оцінка правильності відображення зобов'язань у бухгалтерському обліку дозволяє виявити можливі помилки, невідповідності чи випадки шахрайства, що підвищує рівень довіри з боку інвесторів і кредиторів. Крім того, аудит дозволяє оцінити рівень фінансової стійкості підприємства та запобігти фінансовим ризикам. Комплексний підхід до процесу аудиту довгострокових зобов'язань, що включає в себе етапи перевірки правильності розрахунків, вивчення внутрішніх документів і аналізу ризиків, дає змогу підприємствам вдосконалити облікову політику та фінансове управління.

9. Для роботи ТДВ «Яготинський маслозавод» вдосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів обліку довгострокових зобов'язань є критично важливим кроком до забезпечення фінансової стійкості і підвищення прозорості. Враховуючи важливість ефективного управління зобов'язаннями, необхідно впровадити адаптацію облікової політики до міжнародних стандартів, зокрема МСФЗ, автоматизувати бухгалтерські процеси для зменшення людських помилок, вдосконалити систему внутрішнього контролю для своєчасного виявлення фінансових ризиків та запровадити аналітичні методи для оцінки впливу змін валютного курсу та процентних ставок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Асмолова Т.В., Сирцева С.В. Особливості обліку зобов'язань за національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку: порівняльний аспект. *Економічні науки. Серія: Облік і фінанси*. 2015. Вип. 12(1). С. 15-22.
2. Белова І.М. Завдання та принципи побудови обліку розрахунків з покупцями і замовниками. *Сталий розвиток економіки*. 2015. №3(28). С. 217-220.
3. Бержанір І.А. Напрями удосконалення розрахунків з контрагентами. Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: VI Міжнародна науково-практичної конференція. Київ : Інформаційно-аналітичне агентство. 2019. С. 25-27.
4. Біла О. Бухгалтерський облік кредиторської заборгованості: вітчизняний та міжнародний досвід. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Економічні науки*. 2016. № 1. С.29-33.
5. Братко К.Г. Зобов'язання підприємства: економічна сутність та відображення в обліку. *Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ*. Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ, 2023. Вип.169. С. 36-42.
6. Волкова Н.А., Подвальна Н.Е., Семенова К.Д. Економічний аналіз: Навч. посібник. Одеса: ППЦ «Белка». 2020. 240 с.
7. Галкін В.В. Мещеряков А.А. Економічна сутність зобов'язань та розрахунків підприємства. *Modern Economics*. 2024. № 47. С. 20-26.
8. Гончарук С.М. Гармонізація обліку зобов'язань на підприємствах в Україні в контексті переходу на міжнародні стандарти. *Молодий вчений*. 2017. № 12. С.596-600.

9. Гордієнко Н.І., Харламова О.В., Мізік Ю.І., Конопліна О.О. Аудит: методика і організація: навч. посібн. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова. 2017. 319 с.
10. Дорош Н.І. Теоретичні аспекти організації бухгалтерського обліку. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2015. Вип. 1. С. 93–97.
11. Дропа Я.Б. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Електрон. вид. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 238 с.
12. Єгорова О.В., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник Ю.М. Економічний аналіз: навчальний посібник. Полтава : РВВД ПДАА, 2018. 290 с.
13. Єршова Н.Ю. Економічний аналіз: навч. посібник. Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків. 2023. 190 с.
15. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. №2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3125-12>
16. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. №996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0893-99>
18. Кащена Н.Б., Наумова Т.А., Кашперська А.І. Аудит: навч. посібн. для студентів економічних спеціальностей. Харків: ДБТУ. 2023. 259 с
19. Клас 5 «Довгострокові зобов'язання». URL: <https://kodeksy.com.ua/buh/plan-rahunkiv/class-5.htm>
20. Клас 5. Довгострокові зобов'язання. iFactor. URL: <https://i.factor.ua/ukr/law-90/section-536/article-32679/>
21. Конституція України від 28.06.1996 р. №254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр#Text>

22. Кривцова Т. Лядова Ю. Аудит зобов'язань суб'єктів господарювання: теоретико-методичні аспекти. *Проблеми економіки*. 2019. №2(40). С. 164-176
23. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказ МФУ від 28.03.2013 р. №433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0433201-13>
24. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/929_013
25. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 17 «Оренда» від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_018#Text
26. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам» від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_011
27. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_022
28. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти: подання» від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029
29. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» від 01.01.2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_015
30. Назаренко І.М., Назаренко О.В., Соколенко Л.Ф. Організаційно-методичні основи аудиторської перевірки зобов'язань підприємства. *Бізнес Інформ*. 2019. №6. С. 194-201.
31. Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
32. Наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. №30 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>

33. Наказ Міністерства фінансів України від 31.11.2001 р. №559 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text>

34. Наказ Міністерства фінансів України від 28.07.2000 р. №181 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 14 «Оренда». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00>

35. Наказ Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. №193 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>

36. Наказ Міністерства фінансів України від 10.11.2003 р. №601 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text>

37. Наказ Міністерства фінансів України від 29.10.2019 р. №379 «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з питань бухгалтерського обліку». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z/1065-19>

38. Огійчук М.Ф., Рагуліна. І.І., Новіков І.Т. Аудит : навчальний посібник. 4-те вид., перероб. і допов. Київ : Алерта, 2020. 852с.

39. Огійчук М.Ф., Утенкова К.О., Ковальова О.В. Бухгалтерський облік. Практичний посібник. Х. 2015. 334 с.

40. Офіційний Веб-сайт холдингу «Молочний Альянс». URL: <https://milkalliance.com.ua/>

41. Пилипенко К.А. Управління розрахунковими операціями в системі обліку підприємства: вітчизняний та міжнародний досвід. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2020. № 1 (47). С. 134-139

42. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>

43. Цивільний кодекс України від 16.01.2023 р. №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>

44. Чабанюк О.М., Шведа Н.В. Зобов'язання підприємства у балансі (звіті про фінансовий стан) та їх оцінка. *Міжнародна науково-практична конференція «Глобалізація і розвиток інноваційних систем: тенденції, виклики, перспективи» 3-4 листопада 2022 року*. Харків: ДБУ. 2022. С. 378-379.

45. Яковенко С.Л. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. ЛФ ХАДФК. 2023. 362 с.

46. Opendatabot: сервіс моніторингу реєстраційних даних українських компаній. ТДВ «Яготинський маслозавод». URL: <https://opendatabot.ua/c/004460>

03

ДОДАТКИ

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЯГОТІНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"		Дата (рік, місяць, число)	2024 01 01	
Територія	Київська		за ЄДРПОУ	00446003	
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з додатковою відповідальністю		за КАТОТТГ	UA32040210010094429	
Вид економічної діяльності	Перероблення молока, виробництво масла та сиру		за КОПФГ	230	
Середня кількість працівників	921		за КВЕД	10.51	
Адреса, телефон	вулиця Шевченка, буд. 213, м. ЯГОТІН, БОРИСПІЛЬСЬКИЙ РАЙОН, Київська обл., 07700, Україна		55663		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.

Формат №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рилка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1 528	1 295
первісна вартість	1001	11 581	9 526
накопичена амортизація	1002	10 053	8 231
Незаввершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	390 541	415 608
первісна вартість	1011	811 917	898 932
знос	1012	421 376	483 324
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені амортизаційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	32 020	30 570
Усього за розділом I	1095	424 089	447 473
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	165 465	192 592
виробничі запаси	1101	117 522	106 103
незаввершене виробництво	1102	6 581	9 745
готова продукція	1103	37 927	70 083
товари	1104	3 435	6 661
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	592 908	623 833
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	11 642	25 628
з бюджетом	1135	12 613	14
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	56	68
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	806 529	831 558
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 977	206
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	7 818	41 043
готівка	1166	4	2
рахунки в банках	1167	7 814	41 041
Витрати майбутніх періодів	1170	452	-
Частка перестрахування у страхових резервах у тому числі в:	1180	-	-
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	4 470	2 163
Усього за розділом II	1195	1 604 930	1 717 107
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	2 029 019	2 164 580

Пасив	Код рідко	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (найсовий) капітал	1400	3 797	3 797
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у довідках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
емісійний дохід	1411	-	-
накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	1 528	1 528
Нерозподілений прибуток (невократий збиток)	1420	679 715	934 870
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Валучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	685 040	940 195
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	27 913	13 957
Інші довгострокові зобов'язання	1515	225 982	225 359
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незароблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	253 895	239 316
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	366 248	485 430
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	21 756	22 609
товари, роботи, послуги	1615	214 804	244 287
розрахунками з бюджетом	1620	33 616	25 101
у тому числі з податку на прибуток	1621	4 681	6 811
розрахунками зі страхування	1625	2 301	2 721
розрахунками з оплати праці	1630	7 979	9 913
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	641	579
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1 774	1 774
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	409 228	154 117
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	24 879	31 639
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6 858	6 899
Усього за розділом III	1695	1 090 084	985 069
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Усього за розділом IV	1800	-	-
Баланс	1900	2 029 019	2 164 580

Головний бухгалтер

ПРИЛІШКО ГОР ЛЕОНІДОВИЧ

Каплій Оксана Олександрівна

- Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.
- Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»

26.04.24, Каплій Оксана Олександрівна

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЯГОТІНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2024	01	01

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2023 р-

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4 857 266	3 736 091
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 979 309)	(3 090 847)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	877 957	645 244
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	19 109	47 017
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(44 464)	(37 602)
Витрати на збут	2150	(367 149)	(296 742)
Інші операційні витрати	2180	(41 416)	(65 926)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	444 037	291 991
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	1 836	1 745
Інші доходи	2240	1 390	882
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(138 408)	(116 777)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	308 855	177 841
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(53 695)	(22 202)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	255 160	155 639
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	255 160	155 639

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 246 084	2 634 094
Витрати на оплату праці	2505	249 790	195 918
Відрахування на соціальні заходи	2510	52 222	47 339
Амортизація	2515	73 423	75 141
Інші операційні витрати	2520	288 693	200 416
Разом	2550	3 910 212	3 152 908

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ПРИЛІПКО П'ОР ЛЕОНІДОВИЧ

Катлія Оксана Олександрівна

ПЕРЕВІРЕНО АУДИТОРОМ
ТОВ АК «Кроу Україна»

26.04.2014

